

Q. D. B. V. 1662, 20 42
24 / 3

DISPUTATIO PHYSICA
DE
TEMPERA-
MENTO,

Quam
Incluti Ordinis Philosophici
consensu

in
ALMA LIPSIENSI
Publicæ disquisitioni subjiciunt
M. ISAACUS THILO, Prufs.

Coll: B. M. Virg. Colleg.

ET
ELIAS LUJA, Weissenfelsensis.

Ad d. 21. Junii

Anno M. DC. LXII.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ,

LITERIS CHRISTIANI MICHAELIS.

4.

D. m. Kario

V I R O
MAGNIFICO, AMPLISSIMO, EXCELLENTISSIMO
atq; EXPERIENTISSIMO
DN. JOHANNI MICHAELIS,
in Bendorff/

Philosophiæ & Medicinæ DOCTORI Celeberrimo,
Therapeutices PROFESSORI Publico Famigeratissimo,
Facultatis Medicæ DECANO Spectatissimo ac Perpetuo,
Utriusq; PRINCIPUM Collegii COLLEGIATO
Dignissimo, Academicæ DECEMVIRO Gravisimo,
nec non ARCHIATRO Saxo-Altenburgico
felicissimo.

DN. PATRONO, PRÆCEPTORI atq; Evergetæ
suo longè Maximo, nullo non amore & honore,
nula non pietate atq; observantia, æternùm de-
nerando, colendo

Hoc

Quicquid est

Primitiarum Academicarum

in

Debitæ observantiæ hostimentum, gratique
animi monumentum

summissè

consecrat & dicat

ELIAS LUJA, Weissenfelsens
Med. Stud.

I. N. J.
P R O O E M I U M.

Nobilis est *TEMPERAMENTUM* ac *præcipua corporis mi-*
sti affectio, quippe quæ non tantum ipsius mixtionis genuina
habetur soboles ac propago, * sed præclaris etiam atq; admi-
randis sæpè actionibus & effectis, suas in corpore mixto vires
virtutesque probat, atq; commendat; Verùm uti ex trito, difficilia
plerumque estimantur, quæ pulchra, ita in aurem quoq; illud cuique
hïc dictum cupit Doctiss. Schekius, * Svasorq; proinde existit since-
rus, ut, qui nobilissimi hujus accidentis pleniorẽ cognitionem deside-
rat, illam partim à Philosophis, partim à Medicis requirat, hauriatq;.
Quod ejus consilium candidum, ubi utraq; ulnâ complectimur, & exe-
qui studemus, Sanctissimi Flaminis exoptamus temperiem, & spera-
mus moderamen.

* Vide Fernel. In *Instit. Med.* l. 3. *Physiol.* c. 1. p. m. 65. & *Infra* l. 1. §. 3. &
d. 71 §. 1. 2. seq. * *Com. in lib. 2. Arist. de Oct. & inter.* p m 218.

T H E S I S I.

Temperamenti *nomien* non multum hïc nobis fa-
cesfit negotii.

Ex Deris.

§. 1. Vocis etenim *Originationem*, cuiq; supponimus obviam,
facillimamque. Neque tantus quispiam erit in latinitate hospes,
ut à *temperando*, *temperamentum* dictum, ductumque esse, ignoret.
Et quanquam *ad temporis* tantum notationem temperandi ver-
bum ab initio fuerit restrictum α), usus tamen, qui præcipuus est
dicendi magister, ab illa lege illud jamdudum liberavit, & ad
alios significatûs transtulit β).

α) *Becman. de Orig. Lat. Ling. in Vocæ Tempe p. m. 760. Tempero est,*
rem suo tempore facio, i. e. certo ordine ac modo, prudenter, nec nimis citò, nec
nimis serò. β) Temperare nominibus & casibus diversis junctum variè nunc signi-
ficat. Vid. Lexicogr. & Fabr. in Voc. Temperare.

§. 2. Temperamenti *v. acceptiones*, ut ut unæ non sint, propor-
tionis

A 2

250

tionis tamen analogiam ubiq; retinere videntur. Temperamentum namq; accipitur, vel 1) *communiter*, pro modo medioq; alicujus rei, & sic non tantum a) *artificialem* v. g. Galeni γ) cineris cum aqua, vini cum frigidâ, Pharmacorum &c; Sed etiam b) *moralem*, justitiæ, lenitatis, mediocritatis δ), & c) *naturalem* calidi innati cum influente ε), *temperaturam* includit ac complectitur; vel 2) *Specialius*, pro primarum qualitatuum convenientia & consensu in corpore mixto quovis ζ); vel 3) *specialissimè*, pro eo tantum qualitatuum concentu, qui est in mixtis homogeneis η). Misfis autem aliis, *mediam* h. l. facimus nostram.

γ) Lib. 1. de Temp. c. 9. p. m. 52 ubi alia etiam exempla, d. agnoscit ipse impropriam locutionem. δ) Hinc formula: Temperamentum adhibere l. se. qui in aliqua re. Vid. Martin. Fabr. aliosq; ε). Sic Sennert, l. 1. Inst. Med. c. 24. p. m. Sperling. Inst. Anthropol. c. 2. p. 45. ζ) Sic Physici ac Medici nobiscum. η) Horst, l. 2. Inst. Phys. s. 2. c. 5. p. m. 118. Vid. etiam Sennert. l. c. p. m. 18. 19.

§. 3. Sed multa alia occipit temperamentum habere nomina; Et apud Græcos quidem, nunc ob factam mixtionem *μεσότης* θ), nunc ob primarum qualitatuum in certa proportione commensurationem *συμμετερία, ἐνκρασία, κατασκευή* ι), nunc ab egregium illarum in corpore concentum *ἰσχυροῦς & λόγος τῆς μίξεως* κ) adpellatur; Latinis promiscuè, *Temperies* λ), *Temperatura* μ), *Temperatio*, *mixti forma*, *qualitas* ν), *Constitutio*, *complexio* ξ), *convenientia*, *concentus* primarum qualitatuum, & (quancquam non sine notionis abusu) *natura*, (quod Germanis quoq; familiare, dicuntur ο), imò transumptis ex Græcia vocibus *harmonia*, *symmetria*, π) audit.

θ) Sic Arist. l. 1. de Gen. & Cor. c. 10. t. 86. Galen. in lib. *de ἰσχυροῦς* passim. Hinc etiam Fernel. l. 3. Physiol. c. 1. p. m. 65. & Heurn. l. 2. Inst. c. 1. p. m. 19. *propago* & *soboles* permissionis dicitur. ι) Ita Galeno l. c. passim, aliisq; Vide Thom. Erast. Ep. 14. p. m. 42. quæ ap. ipsum, commensurationem, moderationem, mediocritatem, concinnitatem vertunt alii. κ) Arist. in lib. de an. λ) Sæpè ap. Sennert. l. c. p. 17. 18. Fernel. l. c. aliisq; Popmæ v. ex sententia Aegrotii de diff. verb. p. m. 167. *temperies ventorum*, *temperatio rerum* est. μ) Zabarell. lib. de Reg. Aer. c. 6. p. m. 546. & l. 1. de qual. Elem. c. 9. p. 504. Vid. Thom. Erast. Ep. 14. p. m. 39. ν) Sic D. Thomæ l. 1. de gen. t. 48. & alibi, it. Zanard. in Metaph. lect. & p. m. 65. ξ) Ita alii cum Interpr. Avicen. l. 1. de Reb. univ. Med. Gen. 1. doct. 3. de Complex. Vid. Piccolom. In Scient. Nat. lib. de mixt. c. 13. p. m. 1213; Zanard. part. 2. Univ. Elem. q. 42. p. m. 107. Complexionem tamen à temperamento distinguit VVehtler. in Hom. Or. & Occ. l. 1. diff. 7. diff. 1.

7. diff. 1. p. m. 159. o) Dicunt videlicet: *Es ist hitziger Natur / kalter Natur / &c.* Et de homine præcipue usurpant vocem latinam (*humor*) suo idioma donatam *Er ist ernstlichen / lustigen &c.* humors; w) Vid. Schek. Com. in l. 2. Arist. de Ort. & int. p. m. 218. & Magir l. 3. Physiol. c. XI. p. m. 222.

THESIS II.

TEMPERAMENTUM dari & sensuum probat iudicium a), & mixtionis loquitur indoles b).

In ex. 9.

a) S. 2. 3.

b) S. 1.

Ex 9. 15.

§. 1. Ex eo namq; quod in mixtione suo modo elementa coeunt, ultrò fluit π), qualitates quoq; elementares tanquam accidentia propria, & semper suis subjectis inhærentia, ad certam quodamque & harmonicam reduci, & contemperari mediocritatem. Et hæc ipsa illud est, quod inquirimus temperamentum. e)

π) Zabarell. l. 1. de qual. elem. c. 9. p. m. 506. qualitates enim consequuntur formas elementorum. e) Qualitates elem. ad mediocritatem redactæ dicuntur mistorum temperamenta. V. Zabarell. l. c. p. m. 504. & Vide 83. S. 2. 3. 4.

§. 2. Deinde cum deprehendant sensus, remissorem esse in mixtis calorem, quam in ipso igne, remissius frigus, quam in ipsa aqua &c. pronum capiunt iudicium, illas qualitates à se invicem ibi esse castigatas, & proportionaliter contemperatas, sicq; temperamentum constituisse. Et pro instituti ratione patebit inferius, sensuum ope, utpote visu, auditu & imprimis tactu τ) temperamenta, num calida, num frigida &c., num aërea sint & sanguinea, num terrea & melancholica &c. dignosci, quid ni igitur quod dantur, iisdem cognoscantur.

o) 0. XII. S. 18. τ) Vid. Galen. l. 2. de temp. c. 1. p. 59. Fernel. Inst. Med. l. 3. Physiol. c. 5. p. m. 70. qui hominis tactum discernendi temperamenti legem esse & iudicem, probat prolixè, item River. l. 1. Inst. Med. s. 2. c. 4. p. m. 19.

§. 3. Exulet proinde Rattray v) cum Patriarcha suo Helmontio ϕ) qui, uti ipsam elementorum mixtionem, tanquam chimericum quid, & rationi rectæ contrarium traducit, ita qualitatibus etiam elementarium contempationem vafre subsannit & irridet; Sed merito sensuum & Senioris rationis censura exploditur ϕ).

v) In Aditu Novo ad occult. Sympath. & Antipath. caus. inven. p. m. 56.

ϕ) In Ortu Medic. Tract. 1. c. 11. p. m. 55. mendaces vocat futilitates.

Quod exercitii eque causa negavit antehac Cosmopolitanus in Phil. Lib. Decad. 2. exerc. 7. p. m. 159. seq. minùs E. tutò extra controversiam ponit Wechler. l. c. diff. 3. p. m. 161. temperamentum dari. ϕ) Vid. laud. Rattray l. c. p. m. 57. & impr. p. 82. seq. ubi ipsas quoque primas qualita-

tes negat. pag. 83. ubi secundas impugnat, & pag. 84. ubi tertias s. occultas inficiatur.

THESIS III.

Est itaq; TEMPERAMENTUM, *qualitas corporis misti*, ex primarum qualitatum mutua actione & passione refractarum, *contemperatione & unione*, orta, ad actiones ejus ritè, rectèq; obeundas.

Exordium.

§ 1. Multæ certè reperiuntur in definitione temperamenti discrepantiæ x), & plures quidem longè quàm lineæ. Sunt (ut de *Genere* tantùm hîc aliquid interspergam) qui per *Substantiam*, sunt qui per *misti formam*, *Dispositionem*, *proportionem*, *harmoniam*, *relationem*, &c. illud describunt. Quàm verò quisque vero accedat magis, vel recedat longiùs, clarebit nonnihil ex sequentibus ψ).

x) Videantur Autores ipsi, & impr. Wechtler, l. c. diff. 3. p. m. 161. seq. ψ) Vid. §. 3. 4. hujus thesios.

§. 2. In definitione nostra *Generis* locum tenet *Qualitas ω)*, idq; jure merito; Quod enim 1) ex qualitatibus (uti deinceps α) tradetur uberius) resultat, β) 2) qualitatis definitionem admittit γ), 3) alteratione acquiritur δ), 4) variè subinde alteratur ε), 5) tactu dignoscitur ζ), 6) simile & dissimile judicatur, 7) intenditur & remittitur η), illud *qualitas* omninò est, & per eam defini potest, debetque.

ω) Sic etiam Avicen. l. 1. de Reb. Univ. Med. 1. doctr. 3. p. m. 7. Vide Wechtler, in Hom. Or. & Occid. l. 1. disp. 7. diff. 3. p. m. 162. ex Galen. l. de usu part. & Aristot. id probat. it. Thomam Erast. Ep. 14. p. m. 41. seq. solerter *Algd. ser. v. probat & definit.* α) θ. seq. 4. §. 2. 3. 4. β) §. 5. huj. th. γ) Vid. Arist. l. Categ. c. 8. t. 1. δ) Arist. 1. de Gen. & Corr. c. 4. & 23. *Alteratio est in passionibus &c.* ε) Vid. infra θ. 8. §. 1. 2. 3. ζ) θ. XII. §. 1. 2. η) Vid. phil. l. c.

§. 3. Ut adèd non parùm à veritatis scopo abluere videantur illi, qui temperamentum *Substantiam* esse, & per eam illud cupiunt definitum θ). Actutùm namq; eandem sententiam eliminant rationes jamjam adductæ. Neque enim *substantia ex accidentibus* conflare, neq; per *Aristotelem* ι) intendi & remitti, vel una alteri contraria esse potest, quæ tamen omnia hætenùs de temperamento fuerunt vera. Et quicquid etiam hîc rationum struunt, vel a) ex temperamenti *constitutione*, quod ex elementis sit; vel b) ejus *opera-*

3
operatione, quod actiones & vitam largiatur, id omne ruit ex eo, quod vel (ad 1) Subjectum confundant cum affectione propria, vel (ad 2) principium quo, s. causam instrumentalem, & principium quod s. principalem. Nec tutum sanè hinc invenit Clariss. Fuchsius *) diverticulū quod in Medicorum, alibi fortè probanda, quaerit loquendi licentia. Certum siquidem est, non posse eos jure & citra absurditatis notam id appellare *Substantiam*, quod Philosophi *accidens*, nec viceversa. Neque enim duplex est Medicorum alia, alia Philosophorum veritas; Meritò igitur ab *Experiment. Sennerto* λ), Fuchsius hinc melius est doctus.

9) Uti sunt Fuchsius l. 1. Inst. Med. s. 3. c. 1. & 2. quam multa laude aliàs exhibet Luc. Osiand. in Epit. Hist. Eccl. Cent. 16. l. 3. c. 62. Faciunt cum Fuchsio Johan. Nicol. Stupanus in Med. Theoret. disp. de Temp. 8. 9. 10. Magir. c. 3. Physiol. c. XI. 8. 3. 6. 8. p. m. 222. 234. Neq; ab hac sententia liber est Jacchæus l. 6. Instit. Phys. c. 15. p. m. 523. dum aliud substantiale, aliud accidentale temp. agnoscit; & ob id etiam culpatur à Commentatore suo Zeifoldo p. m. 536. Immeritò autem his adnumeraret ipsum Galenum Piccolom. l. de Mixt. c. 5. p. m. 1213. quāquam inconstantes hic fuisse Galenum pariter atq; Hippocratem, annotat Plemp. in Fund. Med. l. 2. c. 1. p. m. 30; dum animam (cujus essentiam ignorabant) modo substantiam, modo accidens appellarunt. Aliud autem judicat Hofman. l. 2. Inst. p. 32. & Thom. Erast. Ep. 14. p. 42. 1) Vid. Arist. l. Categ. c. 5. t. 18. & 20. 2) l. jam cit. morosos eos esse existimat, qui medicos ad philosophorum prescriptum loqui, cogere nititur. λ) In Inst. Med. l. 1. c. 4. p. m. 14.

§. 4. Alio hinc errore ductus atq; seductus Heurnius μ), dum temperamentum *mixti*, & cujusq; partis in eo formam statuit, definitq; Verum ad eundem cum prioribus impingit lapidem, mixti enim forma *substantia* est, quippe ex substantialibus elementorum formis exorta, vel si adhuc elementorum *formas qualitates primas* esse existimat & docet, ad primè fallitur, fallitq; ν). Et quāquam in subsidium sibi hic vocet locum aliquem Galeni ξ), ubi *temperamentum cujusq; particule substantiam complere* dicit, non multum tamen patrocini ab ipso impetrat, præcipuè cum accuratè magis magisque candidè eundem reperiamus expositum ap. *Duncanum Liddellium* ο) & deinceps non semel *Galenus* ipse *temperamentum qualitatem* appellitet *alibi* ϖ).

μ) Lib. 2. Inst. Med. c. 1. p. m. 19. Ubi malè opinatur cum aliis *formas primas* elementorum formas esse, & ex harum commixtione & contemperazione, formam mixti s. temperamentum provenire. Non parum equid. hic juvaret, Heurnium, si eam complexus fuisset Cartesianorum *Philosophia*, qua *formas*

nae omnium corporum, excepta anima rationali, nil nisi accidentia, modos, & quod Heereboord. Vol. 1. Melit. Diss. 36. part. 1. §. 2. 3. p. m. 134. expresse habet, TEMPERAMENTUM esse, docent. Vide Tattinghov. in Clav. Phil. Nat. p. m. 9. aliosq. v) Vide aliud docentem Aristot. ejusq. interpretes. §) l. 1. de usu part. c. 9. p. m. 425. ubi porro, temp. corpori ut sit corpus, carni ut sit caro, nervo ut sit nervus &c. essentiam dare, tradit. o) Lib. 2. Art. Med. c. 2. scil. per Tropum, causam instrum. & magis evidentem ap. Galen. l. c. sumi, pro principali & minus nota, forma min. mixti. Plempl. l. c. p. 30. qui temp. animam (formam) esse dicit, perinde dicit atq; is, qui ferram nominat fabrum & Vide Galen. l. 1. 2. 3. de Temp. passim.

§. 5. Proximiùs itaq; ad veri scopum collimant illi, qui per proportionem, relationem e), harmoniam o), concentum r), convenientiam, confluentiam v), complexionem q), ordinem unionem x), & terminũ y), qualitatũ elementarium temperamentum describunt. In eo tamen (ne cœtera hîc attingam) ab ludunt valdè, quod ex prædicamento alio, ac in quo temperamentum est w) Genus petant, ponantq;.

e) Hic primas tenet Kekerm. l. 3. Syst. Phys. c. 2. p. m. 281. Alsted. l. VII. Encyclop. part. 2. phys. c. 2. p. m. 454. seq. Riverius l. 1. Inst. Med. s. 2. c. 1. p. m. 15. Wechtler. l. c. diff. 4. p. m. 163. o) Ita etiam cum Galeno Wechtler. l. c. aliq. r) Fernel. In Inst. l. 3. Physiol. c. 1. p. m. 65. quem ex eo castigat Plempl. p. m. 32. & Hofmau. l. 2. Inst. Med. p. 34. non tantum quod metaphoricam vocabulum, sed etiam quod relationem inserat. v) Quomodo Gardinius l. 1. Inst. Med. c. 4. Vide eum rejectum à Plemplio l. c. p. 33. q) Prüknerus in Comp. Phys. part. spec. c. 4. p. m. 49. x) Bartholin. l. 5. Enchir. Phys. c. 3. p. m. 502. qui tamen à sent. Kekermanni abhorret, l. c. p. 503. y) Vide Henning. Arnix, in Epit. Doctr. Phys. p. m. 286. qui tamen ipse per qualitatem rectiùs defini docet. Henrico Regio in Phil. Nat. l. 3. c. 6. p. m. 169. est contextus particularum insensibilium &c. z) Alia hic desiderata Vide §. 4. §. II. w) Respice ad §. 2. huj. th. Plemplius l. c. p. 32. ut ens aggregatum ex omni prædicamento ejicit expresse.

Sed hæc de GENERE, DIFFERENTIA Temperamenti desumpta est 1) ab ejus formali a), 2) Subjecto b), 3) causa efficiente r) 4) Fine d), quæ singula, singulis expendemus thesibus.
a) Thes. 4. b) thes. 5. r) thes. 6. d) thes. 7.

THESIS IV.

Consistit itaq; formalis temperamenti ratio, in remissionum primarum qualitatũ contemperacione c), ad unam aliquam mediam, ac moderatam qualitatem, facta d).

Ex Descript.

§. I. Plaustra hîc reperimus, multa; difficultate onusta, opinionum.

In l. 9.

c) §. 2. 3.

d) §. 4.

3.
nionum. Præterquam enim quod in *substantiæ* formalitate abdo-
miant nonnulli ^{a)}; Illi etiam ipsi, qui ad *qualitatum* indolem ocu-
lum intendunt rectius, in multas, easq; diversissimas scinduntur
sententias, quas in cumulum congerere paucis impræsentiarum
lubuit. Sunt namq; 1) qui in *quintæ* alicujus ac *simplicis* *qualitatis*
ex primis abolitis productæ existentia ^{b)}; Sunt 2) qui in primarū
qualitatum adhuc *illesarum* & *sincerarū* *compositione*, & *juxta* *posi-*
tione ^{c)}; Sunt 3) qui in *duplici* contrariantium *qualitatum* ^{a)} calidi
& frigidi ^{b)}, humidi & sicci *medietate* ^{d)}, *temperamenti* *formale* quæ-
runt, ponuntq; *Alii* 4) in *qualitatum* non tantum elementarium,
sed etiam *mixtis* *inexistentium* *concurso* & *convenientia* ^{e)}; *Alii* 5)
in *duplici* altera *substantiarum*, altera *qualitatum* elementarium
permixtione ^{f)}; *Alii* 6) in *particularum* *insensibiliū* *contextu* vel *ato-*
morū *conjunctio* ^{g)}. *Alii* 7) in *qualitatu* illarum sola *proportione* &
nuda *relatione* ^{h)} illud locant. Et qui punctum rei attigisse viden-
tur exactius, atq; *remissarum* primarum *qualitatum* *contempera-*
tionem, formalem *temperamenti* *rationem* constituunt, in di-
versas iterum abeunt sententias: 8) *Quidam* enim ^{a)} in illa *qualita-*
tum primarum *remissione* & *contemperatione* *numero* *easdem* ⁱ⁾;
9) *Quidam* ^{b)} *numero* *distinctas* ^{x)}; 10) *Quidam* deniq; ^{c)} non nume-
ro sed *specie*, non formaliter sed *virtualiter* *easdem* ^{λ)}, in tempera-
mento, ut *una* *media* ex illis *resultante* *qualitate* *servari* statuunt.

^{a)} Vide *θ. 3. §. 3.* ^{b)} *Vid. §. 5. h. j. thes.* ^{c)} *§. 6. seq.* ^{d)} *θ. seq. 7.* ^{e)} *§. seq. 8.*

^{f)} *§. seq. 9.* ^{g)} *§. seq. 10.* ^{h)} *§. seq. 11.* ⁱ⁾ *§. seq. 12. λ)* *§. seq. 2. 3. 4. huj. thes.*

^{2.} *Ultima* igitur nos secuti, eaq; quod confidimus *vestigia*
tutiora, formalem *temperamenti* *rationem* in illa ponimus pri-
marum *qualitatum* *remissione*, & *remissarum* *contemperatione*,
quæ unam aliquam *mediam* *qualitatem* ^{λ)} ex his constituit, in qua
qualitates illæ primæ, licet non formaliter & *numero*, *virtualiter*
tamen & *specie* eadem ita sint *servatæ* & *retentæ*, ut ab unâquaque
primarum *qualitatum*, *illa* sit *diversa*, & omnibus simul *similis* ^{μ)}.

^{λ)} *Simplicem* *ratione* *operationis* non veretur dicere *Plemp. l. 2. Fund. Med. c.*

1. p. m. 32. ^{β)} *Vide Zanard. Com. in l. 8. Metaph. Arist. lect. XXI. q. 11.*

p. m. 239. Resultat, inquit, quedam qualitas proprio mixto, quæ virtuali-

ter & eminenter omnes prahabet qualitates, ac si ibi essent formaliter in actu

& in se ipsis. Vide eund. in part. 2. Univ. Elem. 42. 43. p. 107. seq. Huic

junge Piccolom. l. c. l. un. de mixt. c. 18. p. m. 1246. & omnino Thom. Erast.

Ep. 14. p. m. 41. seq. Et in hanc sententiam exponendus quoq; est Avicenna,

B

l. 1. de

l. 1. de Reb. Univ. Med. Fen. 1. doct. 3. & expositus etiam esse, ab Experimentiss. Sennert. l. 1. Instit. Med. c. 4. p. m. 15. seq. & à paulò citatis.

§. 3. Illud itaq; hic statim removemus temperamentum, quod in qualitatibus motricibus (gravitate, levitate) consistere dicitur); illud enim utat nostrum ubiq; comitetur, longè tamen superioris est conditionis, neq; à nobis impræsentiarum attendendum. Cum autem qualitates primæ (quæ sunt caliditas, frigiditas, humiditas, siccitas) 1) maximè repugnantes in summo habeant vires & exerant; Et 2) mixtionis natura atq; genius earundem exigat alterationem 3), certum est, non posse illas in mixto coire, & uniri, nisi contrarietates earundem summæ, in mutuo conflictu retendantur, remittantur 4), & sic demum in mediam aliquam qualitatem, ipsas dicto modo complectentem, contemperentur.

1) Horst. l. c. f. m. 119. Abra de Racon. Diss. de mixt. s. 2. q. 2. p. 168. Colleg. Complut. Diss. 12. de mixt. Temp. 2) Arist. l. 1. de Gen. Corr. c. 10. t. 90. ἡ μίξις ἐστὶ τῶν μικτῶν ἄλλοιωθέντων ἕσως, & l. 2. de Sen. & Cor. t. 48. mixtio fit calido refrigerato, & frigido excalesfacto. Quem tñ. locum, depravat. Fernel. l. 3. Physiol. c. 2. p. 66. Vendicat autem eundem Archang. Mercenar. dilucid. p. m. 189. seq. qui dignus hic legatur. 3) Vid. Arist. l. 2. de Gen. t. 48. Ubi mixtionem in qual. prim. excellentiis fieri, pernegat.

§. 4. Perinde itaq;, ac elementa ipsa, secundum substantias suas, formasq; substantiales, ita miscentur, ut aliud substantiale, corpus videlicet mixtum, ex his consurget; Ita etiam elementorum qualitates, in illa mixtione per virium refractionem & remissionem, sic alterantur & contemperantur, ut una aliqua qualitas, eaq; media ac moderata resultat, videlicet temperamentum. Et, uti deinde corpus mixtum elementa quatuor; Ita etiam Temperamentum (qualitas illa media, primas qualitates virtualiter continet, & secundum easdem operatur.

7) Vid. Arist. l. 2. de Gen. & Cor. t. 48. Ubi ex qualitatibus extremis medium unū constitui traditur. Pless. l. 2. Fund. Med. s. 2. c. 1. p. m. 31. 32. simplicem & quintam aliquam qualitatem non absurdè dici, discurrit. Vid. impr. Pictolom. l. c. l. de mixt. c. 18. p. m. 1244. seq. In hanc sent. subinde etiam loquitur Exp. Sennert. l. c. p. m. 15. & l. 3. Epit. Scient. Nat. c. 4. p. m. 263. seq. 8) Arist. l. e. t. 48. nullum extremorum esse actū, facultate autem utrumque. Vid. Zanard. part. 2. Univ. Element. q. 42. p. m. 107. a. Et præcipuè Com. in l. 8. Metaph. Arist. lect. X. XI. q. 11. p. 239. 240. Ubi simplicem qualitatem in essentia & multiplicem in virtute dicit ac demonstrat. Avicennæ ipsi l. c. de Complex. p. 7. qualitas est, in toto primarum similis; Quo ipso Galeni sententiam creditur explicuisse; Vide evincens illud Hofman. l. 2. Inst. Med. s. 2. c. 4. p. m. 32. seq. Zeisol. l. 2. Inst. p. 405. §. 5. Ar-

§. 5. Atq; sic *nostra* haftenus fuit data sententia, quæ ut suis fulcris inniti conspiciatur firmitus, breviter pro chartæ atq; institutioni ratione, refellemus sententias adversas. PRIMÆ equidem *Avicennæ* vulgò tributa σ), nisi sinistram sortita fuisset interpretationem, facilem cum veriori sententia haberet conciliationem τ); Et tantum abest ut hinc culpemus *Avicennam*, ut potius ejus sententiam, dextrè intellectam, *nostram* facere non dubitemus. Ubi verò uti exponitur, ex temperamento omnes omninò *sublatas* illa cupit qualitates primas, ut *neque actu, neque virtute* in eo sint, & *novam* aliquam, *qvintam*, eamq; illis *condistinctam* statuit, meritò repudiatur υ). Namq; cum 1) viribus suis sese qualitates illæ in temperamento exerant; 2) dissimillima in mixtò & nonnunquam inter se pugnantia officia obeant; 3) Temperamenti mutationem, morbum, senium & interitum inferant ϕ), non magis sanè qualitates illæ abolitæ & corruptæ in temperamento cense-ri possunt, quàm ipsæ elementorum substantiæ in mixtis. Et si 4) illa statueretur qualitas nova & simplex, ad unamquamque, vel minimam mutationem, totum temperamentum semper deberet destrui, & (quod tamen rationi non est conforme) nova qualitas produci χ).

σ) *Culpat eum ex hoc Fuchf. l. I. Inst. f. 3. c. I. Connimbr. Com. in l. 2. de Gen. & Corr. c. 8. q. I. a. 1. p. m. 442. seq. & audacter Fernelius l. 3. Physiol. c. I. p. m. 65. 66. Ut insigniter exinde fallat Kekern, l. 3. Syst. Phys. c. 2. p. m. 281. dum dictam Avicenna sententiam ipsi Fernelio adscribit, qui tamen acriter eam impugnat; & cum eo Riverius l. I. Inst. Med. c. I. p. m. 15. aliique. Ab ea a culpa Avicennam meritò liberant, Excell. Sennert. l. I. Inst. Med. c. 4. p. m. 15. 16. & in Epitom. Sc. Nat. l. 3. c. 4. b. 263. Magir. l. 3. Physiol. c. XI. p. 222. Wechtler, l. I. Hom. Or. & Occid. diff. 7. diff. 4. p. 162. & ipse se lectus atq; inspectus Avicenna l. c. defendit affatim. Jung. Hofman. l. 2. Inst. p. 33. τ) Vide Impr. Wechtl. l. c. diff. 4. p. 162. υ) Vocis (temperamenti) natura & genuina significatio re clamat, ap. Thom. Erast. l. c. p. 39. ϕ) Vide citatos Avicennæ impugnatores, & Bartholin. l. 5. Enchir. Phys. c. 3. p. 503. 504. & impr. Senguerd l. 6. Intr. Phys. c. 3. p. m. 290. χ) Vid. Arriaga Disp. 4. de Gen. f. 7. n. 147. p. m. 590.*

§. 6. Quod verò in opinione SECUNDA, primæ è diametro contraria, *Fernelius* ψ) & cum ipso *alii* ω), qualitates elementares in temperamento, ut voces in harmonia *sinceras*, non alteratas; *integras*, non *refractas*; *summas*, non remissas servari adseverant; illud 1) ex judicio Magni Galeni α) planè est impossibile; 2) Philo-
sopho-

250

Iosoporum decreta haftenus sacra, dum qualitates summe sibi contrarias, in unum cogit Subjectum, violat β); 3) Temperamentorum discrimen omne, singulis summas qualitates tribuens, tollit γ); 4) Mixtionis indolem ac naturam, quæ qualitatum alterationem exigit, evertit. Et *dispar* sanè est harmoniæ ex vocibus, & temperamenti ex qualitatibus consurgentis *ratio*; *Illæ* ex sola vocum aptarum compositione; *Hæc* vero ex mutua qualitatum actione & passione resultat *.

ψ) In Inst. l. 3. Physiol. c. 1. p. m. 65. e. 2. p. 66. 61. Ubi singuli ab harmonia musica prolixè diducit, ex lib. de Abd. Rer. Caus. c. 4. p. m. 53. Ubi temperamenti modus, ipsi inexplicabilis propterea fit & dicitur. Neq; proficit quicquam distinctione sua inter vires & gradus qualitatum, illis, remitti, hos seruari adserens p. m. 67. Dudum namq; ejus nullitatem prodidit Archangel. Mercenar. In dilucid. m. 189. 190. seq. prolixè. Vid. hic etiam Plemp. l. 2. Fund. Med. s. 2. c. 1. p. m. 32. & Wechtler. l. c. p. m. 15 Petr. de Peramato. lib. de temp. c. 1. Lenius cum ipso agit Sengverd. l. c. p. 262. ω) Tiq; vel ultiores ut Empedocles, qui ob id ab Arist. l. 2. de Gen. & Cor. c. 6 t. 49. seq. refutatur, aliiq; Stoici. delirium vetus & à Fernelio ex orco revocatum dicit Hofman. l. 2. Inst. s. 2. c. 4. S. 3. p. 33. cujus & simul Scherbii de ea sent. judicium vide pag. seq. 34. vel citiores inter quos precipue numerandus Clariss. b. m. Sperling. l. 6. Inst. Phys. c. 3. q. 2. p. m. 1046. seq. vbi Aristotelicos acriter perstringit. Goubert. Paradox. Decad. I. demonstr. 8. nec multum abis Levin. Lemn. l. de complex. c. 5. p. 33. Neq; cum sua sententia Cartesiani. Vid. interea Henric. Regius l. 3. Phil. Nat. c. 6. p. m. 169. α) Lib. I. de Elem. c. 3. 4. p. m. Remingvit, impossibilem moluntur. Neq; cap. 6. patrocinatur Fernelio, quàm maximè etiam hic vellet. Schek. Com. in l. 2. de Ort & inter. Arist. p. m. 217. impossibilitatem, ex circulo in quo major recto, item minor angulus describi possit, æqualis tamen recto designari nequeat, demonstrat. Prolixus etiam est Thom. Erast. Ep. 14. p. 39. β) Vid. Arist. l. 2. Top. c. 3. l. I. Phys. c. 7. l. de sens. & sensil. c. 7. γ) Evolve hic Archang. Mercen. l. c. p. 191. & impr. Fort. Plemp. l. sep. c. p. 33. qui ostendit, l. ipsis tantum dari Temp. ad pondus, l. Fernelium aliosq; quando alias species recensent, sibi contradicere. δ) Arist. l. 1. de Gen. & Corr. c. 10. t. 65. seq. & l. 2. c. 7. ϵ) θ ζ η ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ $\omicron$ π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ $\lambda</$

alteratorum non unitionem, sed unitiones statuat, adeoq; 2) in mixtionis indolem impingat, & 3) Aristoteli contradicat; Hic enim medium commune, idque unum, uti ex miscibilium unione, sic quoque qualitatuum contemperatione provenire, docuit haecenus n).

§) Conciliator *Differ. Diff.* 16. n) *Vid. Arist. l. 2. de Gen. & Corr. t. 48. & Piccolom. l. c. c. 18. p. 1244. Impr. Zanard. part. 2. Univ. Elem. q. 42. p. m. 106.*

§. 8. QVARTA opinio, quam fovere coepit *Gardinius* §) praeterquam quod qualitatuum tantum *relationem*, in illarum confluentia & convenientia subinfert, in altero membro, ubi *mixtorum* quoque *qualitates* ad temperamenti rationem requirit, proprium suum naxum tegere videtur i). Quemadmodum autem nullum mixtum ex mixtis, sed ex elementis, ut simplicibus corporibus miscetur; Ita etiam temperamentum *nullum* ex mixtorum, sed elementorum tantum qualitatibus constitui, arbitrandum est *).

§) *Lib. 1. Inst. Med. c. 4. e) Vid. Fortunat. Pless. l. 2. Fund. Med. s. 2. c. 1. p. m. 33. x) Prolixus in eo est Piccolom. l. c. l. de mixt. c. 13. p. m. 1234. omne inquit temperamentum proxime consurgit ex qualitatibus elementorum.*

§. 9. QVINTA, quae *duplicem* & substantiarum & qualitatuum *mixtionem* in temperamento ponit λ), non probabitur propterea, quod 1) duplex, & alterum quidem 2) *improprium*, quod substantiale esset, in quovis mixto statuat temperamentum; & 3) Subiectum cum affectione, elementorum ut substantiarum *mixtionem*, & qualitatuum, ut accidentium *contemperationem* confundat μ).

λ) *Statuimatores ejus sunt Roderic. à Veiga, Ludovic. Mercat. Tom. 1. l. 1. p. 2. class. 1. a. 2. Quos refutat Pless. l. 1. p. 33. Wechtler. l. 1. Hom. Or. & Occid. Disp. 7. diff. 3. p. 162. Bartholin. l. 5. Enchir. Phys. c. c. p. m. 503. eos tamen mitius exponit Exc. Sennert. l. sep. c. p. 14. Neq; ab illa sent. aberunt Jacchæus l. c. p. 523. & alii Substantia propugnatores, Quid quod expressè Fuchsum ita exponit Arnold. Senguerd. l. c. p. m. 289. Ab ea tamen sententia Hippocratem atq; Galen. multo studio liberat Jacob. Segarra Com. in Hipp. l. de Nat. hom. l. 48. & in l. 3. Galeni de Temp. c. 3. p. 319.*
μ) *Cujus confusionis scil. κέσσωσ κεί μίξωσ, Fuchsum, Fernelium, Liddeliū-Riolanum. & ex parte etiam Sennertum, reos agit audacter Caspar Hofmannus l. 2. Inst. Med. s. 2. c. 3. in Aberrat. p. m. 28. seq.*

§. 10. Et ejusdem sanè farinæ judicaretur Opinio *SEXTA* quae in *particularum insensibilium contextu* u), vel *atomorum conjunctione* v) temperamenti essentiam & formalitatem invenisse creditur

nisi & terminis discreparet, & Fernelianam illam simul involveret
qualitatum integrarum juxta positionem; iisdem igitur, quibus
illæ, dissipabuntur ventilabris ξ).

μ) Henricus Regius l. 3. Phil. Nat. c. 6. p. m. 169. ν) Ita laudat Sperling.
l. c. in Inst. p. m. 146. Quem ab id etiam improbat Clariss. Zeifold, l. 2. Inst.
Phys. f. 2. a. 1. punct. 5. p. m. 404. seq. ξ) Respice ad §. 6. & 9. hujus
theseos.

§. II. Kekermannus ο) Alstedius π) aliq; ε), SEPTIMAM, & in ea nu-
dam qualitatum proportionem & relationem, propugnarunt. Verum
cum 1. Temperamentorum alterum alteri, ut calidum frigido,
humidum sicco, sit contrarium; & 2) omnes ipsi corporum mixto-
rum operationes adscribantur τ); non possumus nudam in eo pro-
portionem & relationem admittere υ). Relationi namq; nihil est
contrarium φ), nec ullam habet ea vim operandi. Neq; 3) Uti in
numeris proportio, sic temperamentum ex prim. qualitatum
mutatione, mutatur statim χ). Et licet proportionem (quæ ipsis
nominatim est temperamentum) à qualitibus (quæ contrarie-
tatum & operationum sunt capaces) hinc discerni cupiant φ), illud
tamen non multum ipsos juvabit. Proportio enim sine suis pro-
portionatis, vix dabitur ulla ψ). Ut proinde melius hinc judicent
illi, qui proportionem in temperamento, ut connotatam tantum
intuentur ω).

ο) Lib. 3. Syst. Phys. c. p. m. 281. π) Lib. VII. Encyclop. part. 3. Phys. c. 2.
p. 454. seq. ε) Ita Riverius l. 1. Inst. Med. f. 2. c. 1. p. m. 15. Wechtlerus
l. c. diff. 4. p. 162. & diff. 5. p. 164. aliq; σ) Id Physici pariter ac Medici
docentur experientia. τ) Vid. Arist. l. 2. de part. an. c. 1. Conimbr. Com.
in l. 2. de Gen. & Corr. c. 8. p. 1. a. 1. p. m. 442. qualitatum temperatione, ad-
dunt, preparatur ac disponitur materia, ad formam mixti recipiendam. Vide
θ. 7. §. 1. seq. & Senguerd. l. 3. Intr. Phys. c. 6. p. 293. υ) Nominis (tempe-
rumentum scil.) natura huic sententia adversatur. Erast. l. c. p. 42. Scharf.
l. 3. Phys. c. 3. Axiom. 6. p. 725. Zeifold. in Inst. l. c. p. 403. φ) Vide Arist.
l. Categ. c. 7. & Erast. l. c. p. 43. χ) Vid. Plempl. l. sep. c. p. 32. Wecht-
lerus l. c. p. 162. & impr. Thom. Erast. l. c. p. m. 40. ψ) Kekerm. l. c. p. 281.
ψ) Proportio e.g. tripla inter 3, & 9. semper includit numerum ternarium,
nec datur sine eo; ita qualitatum proportio includit qualit. ipsas. Vide ci-
tatos impr. Thom. Erast. l. c. ω) Quod faciunt Conimbr. l. c. p. 442. Com-
plutens. Disp. 12. de Temp. mixt. q. 1. §. 1. p. m. 181. Eustach. à S. Paul. part.
2. Phys. tr. 2. disp. 2. q. 14. p. 137. Senguerd. l. c. p. 293. Zapf in Reg. Phys.
c. 17. Reg. 13. p. m. 586. & pleriq; alii. Bannes quoque l. 1. de Gen. c. ult. q.
3. illam Thomæ mixtionis qualitatem in proportione & ordine spectavit. Ex-
plicat

3
plicat tamen eum pro sua & nostra sententia sat commodè Zanard. Com. in
l. 8. Metaph. q. 1. p. 241. β.

§. 12. Opinio OCTAVA, quæ qualitates in esse remisso con-
temperari & compositam exinde oriri, vel clariùs, quæ ipsas primas
qualitates ad certam proportionem redactas, temperamentum
esse, tenet, multos habet, magnosq; Patronos α), Verùm ubi qua-
litates elementares numero easdem in temperamento servari, ur-
get, & sic 1) qualitates elementorum & elementorum statuit
numero easdem β), 2) à mixtionis natura paululùm declinat γ), &
3) Temperamentũ facit ens aggregatum δ), nos consentientes ha-
bere nõ potest. Neq; enim commodè essentialis, entis per se (qua-
le est corpus mixtum) affectio, ens aggregatum statui videtur.

α) Cedunt in eam sententiam Fortun. Plemp. l. sep. c. p. 31. 32. Zabarell. l.
2. de qual. Elem. c. 9. p. 504. Sengverd. l. 3. Intr. Phys. c. 6. p. m. 292.
295. & α). ipsum Contaren. l. 3. de Elem. Tolet. l. 1. de Gen. q. 19. Eu-
stach. de S. Paul. l. c. p. m. 124. Schottus l. XII. Phys. Curios. c. 12. p.
m. 1563. Colleg. Complut. l. c. p. m. 181. Connimbr. l. c. p. 443. quorum
rationem precipuam enervat Zanard. in Phys. l. c. p. 107. β) Quod aliis
videtur secus Vid. Zanard. l. c. & Com. in l. 8. Met. lect. XI. q. 11. p. m.
229. γ) Quod offendit Piccolom. l. c. p. 1234. δ) Hofman. c. Inst. Med. s.
2. c. 4. p. m. 33. Vulgò dicunt, est una, sed composita, Quod non capio. Vide
Zanard. l. c. p. 241.

§. 13. Quas vero qualitates alii numero easdem, has in NO-
NA opinione numero distinctas, in temperamento servari docue-
runt Thomistarum nonnulli ε); Sed minus hæc habere probabilita-
tis videtur; quod n. dicitur, numero distinctas servari, illud vel a)
subjectivè, ut respiciant propria harũ qualitarum Subjecta, vel b)
Objectivè, prout in temperamento qualitates illæ concurrunt, cupi-
unt intellectum. Si PRIUS 1) turbidam ex turbido fonte hauriant,
scilicet ex sua hypothesi ζ), elementa etiã, cum suis qualitatib9
antequam in mixtis coeunt, in materiam primam resolvi, atque
sic ex illa tam elementa, quàm illorum qualitates, numero distin-
ctas produci, opinantur. At quomodo 2) remissionem illarum
qualitatum concedere possunt, si novarum productionem indu-
cunt? Aut si, quod omninò faciunt, cõcedunt; quomodo 3) ex illa-
rum remissione (cum hoc modo eadem, eidem Subjecto insepa-
rabiliter inhæant) numeralè statim earundem distinctione in-
ferre poterunt? SIN verò amplectuntur POSTERIUS: 1) Nulla erit
qua-

lino

qualitatum unio^o), 2) nulla resultabit qualitas media ac moderata una, sed compositio 3) & juxta positio, qualitatum integrarum, cui supra abnuimus, denuò induceretur. Et 4) perpetua ac pertinacissima semper esset in mixtis pugna, justòq; citius celeraretur eorundem interitus; quod tñ. vel in solis homogeneis secus esse experimur.

2) Citantur in hanc sententiam Hervæus in Tract. de plural. form. Soncin. l. 10. Metaph. q. 27. & Javell. in pres. quest. 4. à Zanard. l. c. ultimo p. m. 239. a. Nec ipse D. Thomas in 3. dist. 4. q. 3. a. 2. ad 1. alienus ab ea judicabitur. Vide Piccolom. l. c. c. 18. p. m. 1244. 3) Vide Abra D' Racon. in Phys. Tr. 1. disp. 2. s. 1. a. 1. punct. 4. p. m. 12. Ubi Thomam 1. q. 76. a. 6. Durand. 1. sent. Dist. 8. q. 4. & Cajetan. in hanc nassam pertrahit & irretitos capit. p. 13. it. Marsil. l. 2. de Gen. à Zabarell. l. 2. de Elem. qual. c. 6. p. 330. 4) Vid. Piccol. l. c. p. 1245. & Zanard. part. 2. de Univ. Elem. q. 42. p. m. 107.

THESIS V.

SUBJECTUM Temperamenti proprium, est corpus mixtum.

Ex 9. 19.

§. 1. Meritò namq; ibi quærimus primarum qualitatum con-
temperationem, ubi propria ipsarum subjecta, videlicet elemen-
ta reperimus unita & mista 9). Verùm cum corpora mixta, non
eosdem sint consecuti perfectionis gradus, sed alia sint imperfectè
tantùm, alia perfectè mixta; Horum quoq; alia homogenea, alia
heterogenea 1). Videndum itaq; in quibusnam, vel in quibus præ-
cipuè, & an in omnibus temperamentum subjectetur.

9) Porphyr in Isagog. c. 17. §. 2. Commune est proprio & accidenti insepara-
bili, sine his ea non consistere, in quibus spectentur. 1) Aliàs distinguntur
perfectè mixta in primæ, (quæ immediatè ex elementis) secundæ, (quæ
similarium est) & tertiæ (quæ dissimilarium) compositionis, ansa sumta
ex Arist. l. 2. de part. an. c. 1. Vide Zeifold. l. 2. Inst. Phys. 2. a. 2. p. m. 418.

§. 2. Dubiū eq; idem est multis, utrum in imperfectè mixtis corpo-
ribus qualia sunt & dicuntur *meteora* 2)? Et sanè non possunt non
in negativam abire illi, qui vel *meteora* corpora esse negant 2) vel
imperfectè mixta ex eo dicunt, quod ex aliquibus saltem elemen-
tis, non ex omnibus sint conflata. Quomodo namq; quatuor primæ
qualitates contemperabuntur, si non omnes adsunt? Quomodo
omnes aderunt, si quarundam absunt propria subjecta? At cum
ex Aristotelis doctrina, nullum corpus mixtum absq; quatuor ele-
menro-

3
mentorū concursu produci possit, aliæq; subsint causæ,) quas propter imperfectè mixta meteora audiunt, nihil prohibet, quo minus in meteoris etiam temperamentum quæramus & reperiamus. Quamquam hîc pro miscibiliū unitione & coitu, qualitatū quoque contemperationem, & temperamentum velimus æstimatum.

æ) Inficiatur expressè Fernel. l. sap. c. p. 65. λ) Utifaciunt Kyper. Tom. 2. Inst. Phys. Lib. XI. c. 1. p. m. 577. Sperling. l. 5. Inst. Phys. q. 1. p. m. 892. sup. Zeifold. l. c. p. 419. µ) Vid. Arist. l. 2. de Gen. & Corr. c. 8. Connimbr. Com. in h. l. l. 3. Phys. c. 1. & l. 1. Meteor. c. 1. 2. seq. Vid. etiam Magir. l. 4. Physiol. c. 1. p. m. 136. ν) Scil. vel a) ab imperfectam mixtionem, vel b) ob subitam ex isthac mixtione resolutionem Vid. Magir l. c. p. 236.

§ 3. Perfectius v. mixta, temperamentum quoque; obtinere perfectius, non inficiabitur quispiam. Et cum mixta homogenea, qualia sunt aurum, argentum & c. nervi, cutis, spiritus, partes habeant ejusdem rationis & essentia cum toto ξ), hanc mixtionis qualitatem unam ac mediam, ut maximè sibi propriam vendicant, & plurius decreto possident plenius o).

ξ) Vid. Arist. l. 4. Meteor. c. 8. & c. 10. o) Vid. Piccol. l. c. c. 18. p. 1245. f. Horst. l. 2. Phys. Inst. s. 2. c. 5. p. m. 118. temperamentum proprie de mixtis homogeneis dici, Sennert. l. 3. Phys. c. 4. p. 267.

§ 4. In mixtis etiam heterogeneis temperamentum esse, per Sphum 2. hujus thesios potest esse indubium; unum verò an multiplex sit, nonnullos adhuc tenet ambiguos π)? Etenim cum heterogenea mixta partibus consent diversæ naturæ ac essentia, uti in plantis, animalibus ipsorumque partibus, ramis, membris & c. est videre e], non apparet, cur non multiplex potius, quam unum, & tot quidem temperamenta, quot partes dissimiles statuuntur, neque ignota est Medicorum doctrina, aliud in animalibus esse cordis, aliud cerebri & c. aliud in plantarum partibus aliis σ) esse temperamentum. Ast ubi 1) egregiam temperationem in hujusmodi mixtis spectamus harmoniam, quæ partium temperamenta, ad totius conservationem conspirant; 2) temperamentum totius heterogenei & commune, à partium temperamentis, ut propriis distingvimus; & 3) commune temperamentum in sede sua propriissima, totique corpori communi spiritibus nim. & calido innato, (quæ per totum heterogeneum tanquam consimilis naturæ partes, sese diffundunt) intuemur, non possumus non, unum quoque totius heterogenei temperamentum agnoscere τ).

C

π) Expe-

*) *Experient. Senn. l. c. p. 25. & in Phys. p. 267. triplex propterea in homine fa-
 citur temperamentum unum corporis, alterum viventis, tertium influens. Dubit at-
 etiam Piccolom. l. de mixt. c. 18. p. 1245. e) Vid. Arist. l. 4. Meteor. c. 10.
 *) Vid. Medicos plerosq; de Temperamentis partium; Sennert. l. 5. Inst. part.
 1. s. 1. c. 3. seq. impr. Zanard. de univ. Parv. mixt. Hom. q. 2. 3. 4. seq.
 *) Vid. Piccol. l. c. huc inclinantem, & impr. Wechtler. l. 2. Hom. Or. & Occ.
 Disp. 7. Diff. 10. p. m. 168. qvè prolixè id ostendit & Excell. Sennerti tri-
 plex in homine temperamentum refutat.*

§. 5. Liqvet proinde, unicuique corpori mixto temperamen-
 tum, tanquam affectionem propriam competere, & ita inesse, ut ex
 æquò se mutuò ponant tollantve *); & nullum sit in rerum natu-
 ra corpus mixtum, quod suo non gaudeat temperamento, nec
 ullum temperamentum, quod non insit corpori mixto. Tantum
 igitur abest, ut gloriosa beatorum corpora, CHRISTI SERVA-
 TORIS, & Protoplastarum nostrorum huc excludamus, ut perfe-
 ctionalia potius eadem faciamus temperamenti præstantissimi,
 subjecta φ).

*) Arist. s. Porphy. c. 4. Isagog. s. 6. & c. 9. §. 6. φ) Vide hic Abra-
 Racon. In Phys. Disp. 4. de mixt. s. 2. q. 1. p. m. 168. Wechtler. l. c. diff. 8.
 p. m. 166. Petr. de Peramato l. 1. de Temp. c. 8. Sengverd. Exerc. 1. Phys. p.
 m. 8. & l. 3. Intr. Phys. c. 6. p. 300. Eustach. à S. Paul. l. c. p. 138. Col-
 leg. Complut. disp. XII. q. 1. §. 2. p. 182. & impr. Connimbr. l. c. p. 446.

§. 6. Collectu etiam exinde erit facillimum, nulla corpora sim-
 plicia, ut cælum, stellas, elementa, capacia esse temperamenti
 subjecta χ), quippe quæ suis dotibus contenta, disidentium qua-
 litatum non expetunt, aut certè non colunt conjugium; Neque
 illud nisi in sensu latiori & analogico erit capiendum, quando vel
 aëri, vel quatuor anni temporibus certam temperiem & tempe-
 ramentum tribuunt naturæ periti ψ). Mirari iccirco subit, quæ ra-
 tione persuasus Alstedius ω) in corporibus cælestibus non tantum
 temperamentum cum suis Chymicis, (quos noverit ipse) depræ-
 dicarit; sed illud etiam ipsum quod ad pondus est, in ipsis sit ad-
 miratus.

*) Vid. Zeifold. l. 2. Inst. Phys. p. 397. aliosq; Nihilominus Elementa
 temperamenti subjecta fuisse culpatur Gardinius à Fortun. Plem. l. 2. Fund.
 Med. c. 1. m. 33. §. ψ) Quæ aëri & quatuor anni temporibus competat di-
 sputat multum Galen. l. 1. de Temp. c. 4. p. m. 40. & Medici passim. Vide inte-
 rim Sennert. l. 2. Inst. Med. part. 2. c. 2. p. 198. seq. Kyper. l. c. l. 4. c.
 12. p. m. 116. & prolixè Connimbr. l. c. q. 5. a. 1. p. m. 466. seq. Zanard.
 part. 2. Univ. Elem. q. 54. p. 121. Sed rectè Avicenn. in Cant. tr. 1. §. 24. anno-
 tat, secundum opinionem & existimationem eos loqui. Non cessat inquit, in eo-
 rum & modis investigandi subtilis, ω) In Encyclop. l. c. p. 3. Phys. c. 2. p. 455.

3

THESIS VI.

CAUSA EFFICIENS Temperamenti *proxima est,*
mutua primarum qualitatum actio & passio.

"Exsecis.

§. 1. Elementares enim qualitates, cum *ingenitas* ad invicem habeant *contrarietates*, altera alteram in mixtionis opere evertere & destruere conatur, ac proinde *mutua pugna* tamdiu concurrunt, agunt reaguntq; ^{a)}, donec *depositis* quibusdam contrarietatum *gradibus*, à dissidiis illis extremis recedant, inq; *unam* aliquam *qualitatem mediam*, tanquam actionis *mutuæ terminum* coëant & uniantur ^{β)}.

a) Vid. Aristot. l. 1. de Gen. & Corr. c. 10. tx. 88. seq. & l. 2. c. 2. t. seq. β) Ita pleriq; nostræ sententia faventes Respice ad Thef. 4. §. 4. Disp. nostræ. Quibus junge Clariss. Scharf. l. 3. Phys. c. 3. Axiom. 7. p. m. 721. & Axiom. 7. p. 826. Zeifoldum l. 2. Inst. Physic. p. 399. 405. 508. Impr. Thom. Erast. l. c. p. 39. per actionem passionemq; mutuam & quandam quasi penetrationem s. confusionem gignitur *Temperatura*.

§. 2. Verum non omnium hoc assertum satisfacit salivæ; malunt namq; alii *solam qualitatum conjunctionem*, causam efficientem hîc constituere ^{γ)}. At si quam, certè hîc *nullam aliam*, quam quæ *in causa* s. conditione *sine qua non est*, reperient *causalitatem*; Nullum equidem temperamentum nisi primarum qualitatum fiat conjunctio, potest constitui; Sed temperamentum actutum exurgere, ubi illarum contingit *congregatio*, nondum hactenùs annotarunt naturæ peritiores.

γ) Quod placet Clariss. Sperling. l. 6. Inst. Phys. c. 3. Ad præcept. 1. p. m. 1037. cui propterea crucem figit, Laud. Zeifold. l. c. l. 2. Inst. p. m. 408. eumq; prolixius refutat.

§. 3. Illis vero ipsis, quando perinde ac in elementorû mixtione, ita in temperamenti quoq; *constitutione*, formam tanquam causam *Principalem & directricem* ponunt ^{δ)}, non acriter nos impræsentiarum opponemus. An verò *eandem* utrobique agnoscere possint *rationem*, & an *proximam* eo ipso, verèq; *Physicam causam* attingant, assignentq; videant ipsi, judicent alii.

δ) Existit hujus etiam opinionis, cum suis sequacibus Patronus, Excell. Sperlingius uti patet, ex collat. c. 1. l. 6. Inst. Phys. præcept. 1. & q. 2. p. m. 1010. & c. 3. p. m. 1056.

THESIS VII.

FINIS Temperamenti & EFFECTUS est, *ut mixtum suas obire ritè rectèq; possit actiones.*

C 2

"Exsecis.

Li 30

§. 1. *Forma* scilicet *instrumentum*, natura architectrix, *temperamentum* efformavit, quo non tantum ad domicilii sui, corporis videl. *mixti*, ejusque partium *vigorem* atque *florem* conservandum uteretur ^e), sed *quicquid* etiam *opera* & *actionis* in corporibus mixtis moliretur ac susciperet, illud *temperamenti* ope atque *usu* perficeret, præstaretque ^z).

^e) Wechlerus l. 1. *Hum. Or. & Occ. Disp.* 7. p. m. 159. In tempera sanitas animalium, vigor vegetabilium, & optima mixtorum inanimatorum habitas. Vid. Sennert. l. 1. *Inst. c. 3. p. m. 12.* & alibi, Henric. Regium l. 4. *Phil. Nat c. 3. p. m. 236.* Pulchritudinem quoque corporis conciliare prolixè probant Connimbr. l. *sep. c. 3. a. 2. & 3. p. m. 456.* Zannard, *Part. 2. Univ. Elem. q. 45. p. m. 109.* ^z) Vide præter citatos Riverium l. 1. *Inst. Medic. s. 2. c. 3. p. m. 19.* omnes inquit, omnium rerum functiones pendunt à temperamento.

§. 2. Neque enim *mutationes* ullas, vel *corruptiones* vel *alterationes* subire, *generationes* & quascunque *functiones* perficere, corpora *mixta*, ut *talia*, in naturæ hac officina, arbitrandum est, in quibus *temperamenti* non utantur ope, ejusque adjuventur *opera*. Ab hoc *odores*, *sapores* & *colores* etiam, (juxta nonnullos) effici & diversificari dicuntur ⁿ): Hujus virtute terram *pluvia* & *nix* ^o) fecundare, alias *vires* aliæ *herbæ* exerere, alia *animalia* alia *actionibus* antecellere creduntur, ut eqvo *eqvus* exinde sit *celerior*, & *agilior* homine *homo* ^x).

ⁿ) Vid. Galen. l. 1. *de usu part. c. 9. p. m. 425.* & Piccolom. in *Phil. Moral. gr. 1. c. 30. p. m. 129.* Clariss. Scharf, l. 3. *Phys. spec. c. 2. p. m. 725.* & *Axiom. 9. p. 727. seq.* Timpler, *cap. 7. Phys. Gen. q. 5. p. m. 108.* & l. 4. *Spec. c. 8. p. m. 285.* ^o) Vid. Coll. Conimbr. *Com. in lib. Meteor. Arist. Tract. 7. c. 5. p. m. 66.* & impr. Thomam Bartholin. *de nivis usu c. 2. p. m. 8.* & c. 3. p. 12. *seq. prolixus est, de nivis fecunditate & usu ejus medico x*) Riverius l. *jam c. p. m. 19.* Propter functiones alia temperies homini necessaria est ad suas functiones, alia leoni, alia eqvo & c. Vid. Zannard, l. c. q. 43. q. 44. & Lib. *de univ. parv. Mixt. q. 1. 2. 3. seq.*

§. 3. In Galeni ^λ) tamen castra, qui *mores* & *morales* hominum *actiones*, *temperamentum* sequi docuit, non transimus; Ipse siquidem, ex limatissimo Piccolominei ^μ) iudicio, *corporibus intentus*, circa ea quæ sunt *supra corpus*, se cæcum manifestavit. Certum equidem omninò est, per plures in hominibus, inque diversis *diversas* à temperamento *diverso*, profluere *propensiones* atque *inclinationes*, quibus

3.

bus veluti stimulis in *perturbationes*, animi affectus aguntur, abripiuntur, & non rarò etiam ad *actiones morales* ex his resultantes, pro temperamenti varietate & assuetudine excitantur & impelluntur. Sed *adeqvata* actionum moralium omnium *causam*, temperamentum constituere, vel ex eo statim iudicabitur *inconueniens*, quod virtutum atq; morum, tres ex *Aristotelis* doctrina^z) habeantur *causæ*, *natura doctrina* & *exercitatio*, quarum primæ tantum temperamentum adnumerari possit; Et cur *brutis*? cur *plantis*, cum æquè ac homo gaudeant temperamento, non insunt *mores*, o)? si illud morum adæqvata causa est.

λ) Galen. lib. quod an. mores corp. temperam. sequantur. Impr. c. 4. 5. 8. & cap. II. Ubi objectionem illam solvit: Cur improbi homines damnentur, & laudantur probi, si animi mores temper. corporis sequantur. Huic pollicem presert Cardanus l. 12. de subtil. fol. m. 377. quem propterea strinxit Scaliger. Exerc. 274. p. m. 787. 788. Si mores inquit, à temperam. cum Galeno ducere conabere, faciliè objectionum multitudine obrueris. u) In Phil. Moral. grad. I. c. 29. 30. p. m. 126. seq. ubi contra Galenum solidè disputat. v) Vid. Piccolom l. c. c. 30. p. 127. Ubi veriorem sententiam continè tractat. z) Arist. l. 2. Eth. Nicom. c. 1. l. 2. Eudem. c. 2. l. 7. Polit. c. 14. Homines sunt probi, natura, ratione & assuetudine & cap. 17. Omnis ars & disciplina implere vult id, quod deest nature. o) Eustrat. ap. Piccolom. l. c. p. 129. mores propriè soli conveniunt homini, quia veri mores non sunt à ratione sejuncti.

§. 4. Quantum vero ad *ingenii* humani *vires*, vel excitandas & intendendas, vel imminuendas etiam & extinguendas, faciat temperamentum, pluribus edocemur, & *rationibus* & *experientiis* π). Cum enim in homine intellectus functiones suas non sine *Phantasiæ* obeat opera, & hæc multum à corporis etiam alieni qualitatibus patiat, consequens omninò est, diversimodè etiam à temperamento tanquam qualitate interna & corporis propria, eandem affici & disponi e). Et quicquid sanè in diversis hominibus vel populis etiam diversis ad ingenii nobilitatem, ejusve abjectionem conferunt *natalitia sidera*, σ), quid *celi climata*, regionum & *locorum situs* τ), quid *progenitorum indoles* υ), *alimentorum usus* φ), id omne temperamentum excipere videtur, & corpori tanquam causa proxima elargiri.

π) Vide Connimbr. Com. in. l. 2. de Gen & Corr. q. 4. a. I. p. m. 459 seq. Zänard. l. 1. s. 2. a. in Phys. q. 46. p. m. 110. seq. & Lib. de Univ. Parr. mixt. q. 1. 2. 3. seq. prolixè e) Arist. l. 2. de part. anim. c. 4. & lib. 2. de an. c. 9. t. 94. duri Carne inepti mente, molles autem carne apti. σ) Videantur Astrologi, quibus adstipulatur D. Thomas l. cont. Gent. c. 48. τ) Plinius l. 2. Nat.

E 3

Lij

Nat. hist. c. 79. exemplis probat, quarto & quinto climati subjectos, ad disciplinas capiendas &c. esse aptiores. Junge Alex. ab Alexandr. l. 4. Genial. dier. c. 13. Platonem l. 8. de Rep. & alibi. Galen. libro. Quod mor. an. Temp. seq. c. 8. p. m. 1227. Hippocrat. Lib. de aere, locis & aq. p. m. 7. 8. seq. Arist. l. 7. Pol. c. 7. & in Problem. Sect. 14. probl. 8. & 15. v) Vid. Arist. l. 1. Pol. c. 4. & l. 1. Rhet. c. 9. Expende Horatii l. IV. Carm. od. 4. Fortes creantur fortibus & bonis &c. φ) Evolve hic Galen. lib. de Cibis boni & mali succi. c. 1. 2. seq. Plin. l. XI. Nat. hist. c. 37 Et quam noceant voluptates corporis ingenio, innuit Horat. l. 2. Serm. Sat 2. docet Arist. l. 7. Eth. c. 9. Et rationes subjicit & diducit D. Thomas 2. 2. q. 15. a. 3.

THESIS VIII.

AFFECTIO Temperamenti est, recipere magis & minus, & exinde orta ejus alteratio & mutatio.

^{En 9015}

§. 1. Enim verò, cum temperamentum sit *qualitas, qualitatis* merito retinet *proprietaem*, ut *recipiat magis & minus*, nunc secundum aliquot gradus *intendatur*, nunc *remittatur*. Et certè ubi recordamur ex qualitatibus contrariis temperamentum coivisse, illarumque in sese retinuisse vires, non unam reperimus *causas*, propter quas illud, secundum alias qualitates intendi, secundum alias remitti, & sic alterari & mutari possit. Et licet in corporibus homogeneis inanimatis, ob continuatam eorundem *durationem*, illa temperamenti *alteratio & mutatio minus frequens* sit, & deprehendatur; In heterogeneis tamen & sensuum *fide*, & exemplorum *inductione* cognoscimus abundè, non tantum à *cæli positu & influxu*, *studerumque adspectu*, sed ab *aère etiam alimentis, etate, exercitatione, somno vigilia, animi παθησας* &c. temperamentum multoties variari ac mutari x).

x) Vid. impr. Heurn. l. 2. Inst. Med. c. 7. p. m. 50. ex Hippocrate & Galeno egregiè differentem. Wechtler. l. c. diff. 7. p. m. 165. Nec non Henric. Regium l. 5. Phil. Nat. p. m. 434. seq.

§. 2. Quid *cælum & caelestia* hic valeant *corpora*, id alii, sub alio cæli climate, herbarum atque animalium *proventus, alia*, vel etiam sub eodem climate, ex alio astrorum *aspectu & influxu*, eorundem vires, *virtutes & accidentia alia*, abundè testantur & demonstrant ψ).

ψ) Prolixus in eo ostendendo est Galen. l. 2. de Temp. c. 10. 11. 12. p. m. 70. seq. Vid. Avicen. l. I. de Univ. Reb. Med. Fen. I. doct. 3. p. m. 8.

§. 3. Quan-

3.
§. 3. *Quantò verò magis corporibus hisce sese insinuant aër & alimenta, tantò etiam pro diversitate sua, alterant & à statu suo temperamentum dimovent frequentius* ω); Hæc enim omninò videtur esse causa, quod in solo & sub sole alio, aliæ herbæ atq; animalia alia, *vel planè non proveniant* α), *vel ubi transplantentur, aut crescant ægriùs, aut qualitates induant aliàs* β), *aut justo citiùs deleantur*; Et quem præterit, *quantoperè ob aëris, per vernum æstivum, autumnale & hiemale tempus, vicissitudinem, & alimenti mutationem, corpora plantarum æqvè, ac animalium alterari, & nunc calidiora, nunc frigidiora, nunc humidiora, nunc sicciora, nunc florida & vegeta, nunc flaccida & languida existere soleant* δ).

ω) Vide Galenum l. 2. de Temp. c. 3. p. m. 64. seq. & l. 3. c. 4. p. 93. Avicenn. l. c. & in Cantic. tract. 1. §. 24. Ubi in specie de Hom. Complex. egregia. Evolve quoque Zanard. part. 2. Univ. Elem. q. 57. p. m. 124. & Lib. de Hom. sive Univ. Parr. Mixt. q. 9. 10. 11. 12. p. 44. seq. aliosq; imprimis Medicos;

α) Schænantus tantum crescere dicitur in Arabia; Radix China in China, auricula Jade in sambuco. Vide Rattray in Adit. Nov. ad ocul. qual. p. m. 63. quæquam ille ex alio disputet principio. β) Herbæ cordiales ap. cavernas serpentum & busonum venenatæ fiunt. Kermes & Isatis sylvatica super ferri fodinas crescentes redolent ejusdem naturam, præservant & corroborant magnetem æq; ac ferrum. Idem Rattray. ibid. γ) Sic Hibernia non fert animalia venenata. Vide alia ap. Eundem l. c. p. 64. & alibi. δ) Vid. Zanard. l. c. de Parr. Mixt. q. 20. p. m. 114. seq.

§. 4. Et cur Homines qui aëre utuntur puro, lucido & benigno, cibo quoque atq; potu convenienti, optimè sunt sani, alacres, fortes, ingeniosi & subtiles? Infirmi contra somnolenti pigri, hebetes & crassissimi, qui cum alimentis crassioribus, aërem quoque depascunt turbidum, grossum atq; malignum? Quæ hic subest causæ? nulla profectò alia, quàm quod ab alio aëre atq; alimento alerentur, vel alii generentur spiritus, qui totius deinceps immutant hominis temperamentum ε). Et cui conscius non est peregrinos in peregrinis & exteris regionibus, ob aërem cibumque insolitum, morbi sæpè mortisque periculum incurrere ζ).

ε) Prolixus in eo ostendendo est Zanard. l. 1. c. c. uberiùs Medici passim. Vid. interim Rodericum à Veiga in Com. de Febr. diff. c. 1. p. m. 498. ζ) Consule experientiam & Rattray l. c. p. m. 61. aliosque.

§. 5. Quam quoque habeant ætates, earumque differentie ad temperamentum alterandum & immutandum vim, Medici η) pariter ac Philosophi θ) docuisse videntur, quando singulis ætatibus
lingu-

singula temperamenta adsignarunt. Nisi ob *naturalem* potius
temperamenti *durationem* vel *mutationem*, vitam viventium in
certas ætates tributam esse, cum *Kypero* ¹⁾ aliisq; quis maluerit.

ⁿ⁾ Vid. Galen. l. 2. de Temp. c. 6. 7. p. m. 64. seq. Vid. Citeriores plerosq; Sen-
nert. l. 1. Inst. c. 4. p. m. 28. Fernel. l. 3. Physiol. c. 10. p. 76. Et impr.
Hofman. l. 2. Inst. Med. c. 8. p. m. 41. seq. 9) Sic Physici etiam non pauci.
Vid. Colleg. Connimbr. l. sep. c. q. 6. a. 1. p. 467. Zanard. In Phys. q. 56.
p. m. 123. ⁱ⁾ Tom. 2. Instit. Phys. l. 6. c. 6. p. m. 271. 272. Neq; illud obscure
effatur Avicenna. In Cantic. Tract. 1. §. 32. p. m. 1059. Animal, inquit per
complexionem suam diversificatur in ætatibus.

§. 6. Quid verò in animalibus & in homine præcipuè ad tempe-
ramenti alteratione & mutatione cõferat *exercitatio*? Quid *somnus*
& *vigilia*? quid *animi παθήματα*? &c. ubertim Medicorum Schola
^{κ)} docent, & à Zanardo ^{λ)} non infimæ cavet Philosopho, exposi-
tum est prolixè; Quorsum etiam B. Lect. brevitas ergò nunc re-
mittimus.

^{κ)} Medicis namq; uti aër & alimenta, ita etiam somnus & vigilia, motus
& quies, excreta & retenta, causæ intemperie & non-naturales audiunt,
Vid. experient. Sennert. l. Inst. Med. part. 2. l. c. 2. p. m. 196. seq. & cap. 10.
II. 12. aliiq; ^{λ)} loc. sup. cit. q. 58. p. m. 124. Lib. de Univ. Parv. mixt.
q. 12. 14. 15. 16. 20. Ubi prolixè & concinnè.

§. 7. Si verò in ullo heterogenei alio, in hominis sanè tempera-
mento (quòddicta paulò ante comprobant) vires suas adductæ
hactenùs causæ, quàm maximè intendunt & exerunt, in tantum
quoq; ut nec ipsum *Merentissimi SERVATORIS NOSTRI* tem-
peramentum, quod in Sanctissimo suo corpore habuit præstan-
tissimum, omnis notabilis mutationis iccirco fuerit expers, quin
imò vel cum ætatibus, quanquam cuiq; ætati obtinuit convenien-
tissimum, illius subivit etiam mutationem: Etsi absq; omni resi-
stentia, natura qualitatum (quas ejusdem speciei cum nostris
habuit) sibi fuisset relicta, credunt Doctores ^{μ)}, in senium quoq; ac
dissolutionem naturalem illud tandem inclinasse.

^{μ)} Cum Thoma part. 3. q. 14. a. 4. Connimbr. l. 2. q. 2. a. 1. p. m. 443. alii-
que docent communiter: Qualitates illos cum finitam habuerint resistentiam,
ab externis causis præsertim vehementioribus, ad ægritudinem inflecti potuisse.
Vid. Wechtlerum l. sep. c. Diffic. 8. p. m. 166. 167. qui curiosius hac & pro-
lixius persequitur.

§. 8. Nullam tamen videntur nisi fortè ex diurni & nocturni
temporis varietate, temperamenti mutationem perpesi esse, primi
nostri

3.

nostri generis parentes aut perpeſſuri fuiſſe, ſi ſine peccati ſabe
primum innocentiae ſtatum integrum ſervaffent,). *Situs* namq; pa-
radyſi optimus, aër ſolis ſolique benignitate, florum atq; herba-
rum fragantia ſaluberrimus, *alimenta* virtute vitalis poni condita
ſuaviſſima, *appetitus* in omni actione & negotio, motu & quiete
ordinatiſſimus, non potuit non, & juventutis florem, & juſtiſſi-
mam in iis qualitatibus ſymmetriam, *ſine inſigni mutatione* conſer-
vare quam diutiſſimè; Omnino autem *invariabile* per omnem
aeternitatem extitutum videtur, *corporum glorioſorum* temperam.
Idq; partim ex eo, quod 1) *nulla cauſarum* temperamenta noſtra in
his terris infeſtantium & immutantium, ibi ſit affutura, partim
etiam 2) quod *impasſibilitatis* dote illud ipſorum temperamen-
tum ſtabilitum iri & conſervatum credatur perpetim ξ).

1) *Vid.* Connimbr. l. c. p. 446. *Prolixè* hic iterum Wechtler. l. c. p. 167.
Euſtach. à S. Paul. l. c. q. 1, 8. ξ) *Evolve* hic Scholaſticos D. Thomam
part. I. q. 98. a. 1. Paludan diſt. 4. q. 2. alioſq; & Connimbr. l. c. *Vocant* a.
impasſibilitatis dotem, qualitatem illam, quae corporibus glorioſis inherens,
ea ſupra naturae vim ab omni noxa defendit, & ne quae in iis varietas circa
qualitates primas accidere poſſit, impedit.

THESIS IX.

COGNATA temperamento ſunt ſuo modo *mixtio* u), *In ex. d.*
ſimplex generatio x), *concoctio* y), ejuſq; ſpecies *maturatio*, *eli-* u) §. 1.
xatio, *aſſatio*; Sunt tamen *haec eadem* ab eodem etiam DI- x) §. 2.
VERSA z). y) §. 3.
z) §. 4.

Ex. d. c. 1.

§. 1. Pariter namq; ac in temperamento qualitates primae, ſe-
cundum actionem & paſſionem, unionem & proportionalem contempe-
rationem; ita in ipſa etiam mixtione ſimplici generatione, concocti-
one & c. eadem attenduntur. Cur enim *Philoſophus* miſſibilitium re-
quirat & alterationem o) & contrarietatem π), niſi quod (uti ipſe et-
iam tradit alibi) miſcibilia, ſecundum elementares qualitates
in ſe invicem agant & patiantur e). Et ubi viribus quodammodo
aequalibus, ita eadem concurrere, & in ſe invicem agere tradit,
ne unum alteri ſimpliciter praedominetur, aut ſeſe invicem cor-
rumpant, ſed medium aliquod mixtum producant o), ſatis perſpicue
qualitatum etiam in mixtione proportionem inculcat. Imò ipſe
miſcibilis atque *negotiosus* cognationem non invitus agnoſcit atq; innuit,
quando utramq; compositioni opponit r).

D

o) *Ariſt.*

o) Arist. l. 1. de Gen. & Corr. c. 10. t. 80. w) Vid. Arist. l. c. t. 90. p) Quod expressè etiam habet l. c. t. 87. 88. q) l. c. t. 89. 90. & lib. 2. de Gen. & Corr. c. 7. t. 47. 48. Evolve hic Archang. Mercen. in Dilucid. p. m. 176. seq. r) Vide Arist. l. 1. de Gen. t. 86.

§) 2. Quàm vero cognata sit temperamento generatio simplex, ipse quoque noster, nos erudiisse putetur Philosophus J, quando eandem primum statuit virtutum & qualitarum elementarium opus, & à qualitatibus illis, eam quoque definit.

v) Vid. Arist. l. 4. Meteor. c. 1. Ubi ipsi nihil est aliud, quàm mutatio, unio & terminatio passivarum qualitarum humidi & sicci, facta ab activis qualitatibus calido & frigido. Ita clarioribus verbis reddidit eam Archang. Mercen. l. c. p. m. 257. 258. seq.

§. 3. Contiguas cū generatione species concoctione, ejusque maturat. elixationem & assationem, vocat Aristotelis φ), utpote quæ perinde ac generatio primarum illarum activarum & passivarum qualitarum opera ac ope perficiuntur. Quicquid enim in concoctione, maturatione &c. humidi abundat, calor naturalis & internus, adjuvante subinde extrinseco absumit & subigit, quicquid exuperat sicci, humiditate contemperat, & ad justam proportionem reducit x). Quia itaque cognatione cum suis speciebus concoctio quoque temperamento sit juncta, constabit cuique.

φ) Lib. 4. Meteor. c. 2. τὰ ἐχόμενα ἰδίᾳ vocat, quia quod generatum est, subicit, perfectum est atque factum, cum concoctum fuerit. φ) Vide Arist. l. c. Ubi concoctionis definitio, quam iterum dextere & erudite exponit Mercen. l. c. p. m. 321. seq. junge c. 3. Arist. l. c. & Senguerd. In Exerc. Phys. Exer. 48. p. m. 195. seq.

§. 4. DIVERSA verò hæc eadem à temperamento esse, quæ eisdem COGNATA hætenus probavimus, pluribus ut impræsentiarum ostendamus, neque opus esse ducimus, neque instituti permittit ratio. Cuique enim perspectum erit, in mixtione, generatione & concoctione, non æquè qualitarum in abstracto, quàm qualitarum in concreto, justam unionem & proportionatam contemperatorem spectari ψ); Id quod in temperamento secus est. Et quantum in mixtione, non tamen in generatione & concoctione talis datur qualitarum passivarum reactio, qualis in temperamenti constitutione statuenda est, & reperitur ω).

ψ) Hinc Philosophus l. 4. Meteor. c. 1. 2. & alibi, in concreto loqui amat; Hofman. l. 2. Inst. Med. f. 2. c. 3. p. m. 26. & impr. in Aberrat. p. 29. cum aliis mixtionem à temperamento ita distingui docet, quod illa sit elementorum pro-

propria; Hæc vero qualitatibus. Improbatur nihilominus illud Fernel. in Inst. l. 3. Physiol. c. 1. p. m. 65. cuius differentiam aliam videtur ibidem. α) Concurrunt scilicet humidum & siccum tanquam materia in generatione, uti patet ex Arist. l. c. l. 4. Meteor. c. 1. 2. cui dominatur calidum & frigidum. Materia autem tantum patitur & non reagit ex Lib. 1. de Gen. & Corr. c. 7. t. 55. & l. 2. c. 9. t. 53.

THESIS X.

DIVIDI verò temperamentum commodè potest vel in respectu ad se, vel in respectu ad aliud. 1) In respectu ad se ipsum, & quidem ratione contemperationis & unitio- nis qualitatibus elementarium est vel ad pondus a), vel ad justitiã b); Et hoc iterum vel simplex vel compositum c). 2) In respectu verò ad aliud dividitur, vel α) ratione originis, in temperamentum innatum sive insitum, & influens sive ad- scititium d); vel β) ratione subjecti, in totale & partiale; vel γ) ratione operationis aut sensibilitatis, in actuale & po- tentiale e).

In Ex. 9.

a) § 1. 2. 3.

b) § 5.

c) § 6. 7.

d) § 8.

e) § 9.

Ex. 9. 15.

§. 1. Celebris est, & hactenus inviolata temperamenti distribu- tio α), quã aliud ad pondus, aliud ad justitiã esse dicitur. Illam verò ut salvam tueamur, necesse est, contra Fortunat. Plempium β) ab initio statim negemus: Temperamentum ad pondus, non posse temperamentum quoque simul esse ad justitiã. Est autem Tempera- mentum ad pondus in quo primæ qualitates æquis & æqualibus o- mninò viribus contemperatæ sunt & unitæ, ita ut nulla earum ex- cedat, nulla deficiat, sed in æquilibrio quasi persistant atq; pendeant omnes γ). Hinc etiam ob præcisam illam & accuratissimam quali- tatum æqualitatem, temperamentum arithmetica proportionis δ), ἐ- κραιτον, οὐµµετρον ε), ἀξίον πάντων ἐκκρατάτατον ἢ οὐµµετροτάτατον ζ), temperatif- simum medium, temperamentum uniforme ζ), ἰσώσταλον η), anaticum θ) & c. adpellatur.

α) Galeno, Avicennæ Aliisq; Medicis pariter ac Philosophis usitata β). Lib. 2. Fund. Med. s. 2. c. 4. p. m. 43. γ) In hunc modum describant pleriq; Vide Avicen. l. 1. de Reb. Univ. Med. Fen. 1. doct. 3. p. m. 8. Divortium a. hic fecisse culpatur Gardinius à Plemp. l. c. p. 4. 3. & Substantiæ propugna- tores, quos perstringit Riverius l. 1. Inst. Med. s. 2. c. 3. p. m. 18. Qualita- tes motrices hic etiam requirit Wechtler. l. 1. diff. 6. p. 165. & Abra D. Raton. in Phys. p. m. 193. sed sine causa. δ) Vide hic præcipue Piccolom. l. 2. c. 1. p. m. 193. sed sine causa. δ) Vide hic præcipue Piccolom. l. 2. c. 1. p. m. 193. sed sine causa.

D 2

de

l. 10

de mixt. c. 15. p. 1238. River. l. 1. Inst. Med. s. 2. c. 3. p. 18. Hofman. l. sep. c. p. m. 26. s) Galeno l. 1. de Temp. c. 3. 6. 8. l. 2. c. 1. & passim, ut ex eo Fernel. l. c. c. 4. p. 69. aliq; 2) Connimbr. l. c. a. 2. p. 444. seq. Zanard. l. c. p. 107. 7) Horst. l. 2. Inst. Phys. s. 2. c. 5. p. m. 118. 8) Sic Alstedio audit l. c. p. 455.

§. 2. Magna equidem est ab una parte *Autorum* caterva, qui temperamentum hoc ad pondus in rerum natura impossibile esse, idq; non nisi in cogitatione & imaginatione existere dicunt. Ab altera tamen parte non minor existit eorum numerus, qui in contrarium & possibilitatem & existentiam adstruunt, & suis rationibus propugnant *).

1) Avicenna l. sep. c. p. m. 7. Averroës 2. Colliget. c. 22. & 1. Cant. tr. 1. & cum Arabibus aliis Timplerus p. m. 389. D. Thomas in 2. dist. 19. q. un. a. 4. & in 3. dist. 16. q. 1. a. 1. Conciliator Differ. 18. Levin; Lemnius l. 1. de Complex. c. 5. p. m. 133. Heurnius l. 2. Inst. Med. c. 2. p. m. 22. cui ut & aliis Polycleti statua est ad quam veluti canonem plastæ & pictores collineare solent. Riverius l. 1. Inst. Med. s. 2. c. 3. p. m. 18. ut ideam perfecti temperamenti constitutam fuisse, & regulam reliquorum, ut Plato perfectam Remp. Cicero Oratorem, & Stoici Sapientiam descripserunt? It. Caspar Hofmannus l. 2. Inst. Med. s. 2. c. 3. p. 26. seq. & c. 6. p. 38. & Clariss. Sperlingius l. sup. cit. q. 4. p. m. 1057. aliqve. 2) Galenus Lib. 1. de Temp. c. 3. 4. & 6. p. m. 39. seq. qui veteres quod illud neglexerint, refutat fustissime. Garbuis in Summa Tract. 2. q. 5. Marsilius in lib. 2. de Gen. q. 15. Toletus Com. in l. 2. de Gen. & Corr. q. XI. p. m. 329. Connimbr. Com. in l. c. Arist. q. 1. a. 2. p. m. 448. seq. Mercenar. in Dilucid. p. m. 193. Piccolom. l. de mixt. c. 16. p. 1241. Abra de Racon' Disp. 4. de Mixt. s. 2. q. 2. p. 198. Burgerlic. in Idea Phil. Nat. Disp. 14. p. m. 55. Senguerdus l. 3. Intr. Phys. c. 6. p. m. 296. Fuchsius l. 1. Inst. Med. s. 3. c. 1. Fernel. in Inst. l. 3. Phys. c. 4. p. m. 69. Plempius l. sep. c. p. m. 43. seq. Wechtler. l. 1. de Hom. Or. & Occid. Disp. 7. Diff. 6. p. m. 165. & diff. 9. p. 167. aliq; plures.

§ 3. Neq; enim 1) repugnare illud videtur, vel *natura communi*, vel *proprie*. Non illi quippe quæ universi perfectionem & graduum omnium plenitudinem ubiq; expedit & intendit; non huic, quia 1) si calor servatur cū intensiori & remissiori frigore, servari omnino etiam poterit *cum equali*, & similiter humidum & siccum; Deinde 2) cum temperamenta accipiant magis & minus, fieri omnino necesse est, ut dum qualitates intensiores remittuntur & remissiores intenduntur, *per medium æquale* fiat transitus 2). Et cum 3) in transmutationibus omne id, per quod fit transitus, terminus ad quem transmutationis esse possit *mediū* quoq; *æquale*, per quod temperamenti fit transmutatio, terminus ad quem esse, & qualitatum gradus in

3.
in æquilibrium retinere potest; Et 4) credi vix potest, naturam, quæ rerum omnium quæ fieri possunt est fecundissima, in hujus temperamenti, quod omnino possibile est, elaboratione defecisse, vel suâ culpâ fuisse segnem).

a) Vid. hic impr. Piccolom. l. de mixt. c. 15. p. m. 1238. Sengverd. l. 3. Intro. Phys. c. 6. p. m. 296. Abra de Racon. l. c. p. m. 168. Plempl. l. c. p. 43. & Wechtler. l. c. p. 167. µ) Junge hic cum Piccolom. l. c. c. 16. p. 1241. Tolet. Com. in l. 2. de Gen. & Corr. c. 8. quest. XI. p. m. 329. β. 330.

§. 4. Et licet Alstedius µ) hic non proberetur, aliiq; qui corporibus celestibus (quorum tamen nullum ξ) est), Protoplastis integris, & CHRISTO SERVATORI NOSTRO ο) (quibus id rectius quod ad justitiam est cum aliqua excellentia adscribitur π) temperamentū ad pondus tribuere sunt ausi; Neq; applausum nostrum mereatur Janus Huartus, Medicus Hispanus ε), dum illius exemplum, sed unicū tantū & solum in sympatriota aliquo suo, se invenisse gloriatur Ab illorum tamen sententia non absterremur penitus, qui in corporibus mixtis tum homogeneis, tum heterogeneis, & in illis quidē verisimilius σ) modò nō actu in auro datur τ), dari posse; In his verò si 1) non innatum & permanens, influxum tamen & ad instans υ); 2) si non totale & in toto corpore, partiale tñ. & in aliqua parte φ); Et denique 3) si non per se & indivisum, aggregatum ζ) tamen & per accidens, reperiri statuunt.

υ) Lib. VII. Encyclop. part. 3. Phys. c. 2. p. m. 455. ξ) Retrospecte ad Thef. V. §. 6. ο) Cornæus Jesuita in Curric. Philos. Tr. 7. q. 1. dub. 1 p. 114. qui B. Virginem his etiam adnumerat. Non aliud videtur Æschacio Majori in Scrut. Ingen. cap. 17. p. m. 548. seq. π) Hoc malunt Connimbr. l. sec. c. p. m. 446. Eustach. à S. Paul. l. c. p. 138. aliiq; ε) Cujus interpres Latinus essit Laud. Æschac. Major, in Scrutin. Ingen. c. 17. p. 521. Ubi ex Galeno l. 2. de sanit. sed vix rectè intellecto, pluribus ex Græcia oriundis, ut Socrati, Platoni, Aristoteli, Hippocrati, Galeno ipso, aliisq; Temperamentum hoc ad pondus simul tribuit. σ) Expressè & egregiè id docet Galen. l. 1. de Temp. c. 6. p. 47. Ubi simul quæ ratione hominis, stirpis & c. Temper. dici possit évγερον exponit. Junge ei plerosq; supra §. 2. cit. & impr. Sennert, in Sc. Phys. l. 3. c. 4. p. 285. qui timoris tamen hic arguitur ab Hofman. l. c. p. 29. Sengverd. l. c. p. 296. τ) Quod tutò cum suis Chymicis adserit Alsted. l. c. υ) Quod rationes in §. 2. & 3. præced. videntur probare, & statuitur impr. Abre de Racon. in Phys. Diss. 4. q. 2. p. 169. Mercen. l. c. p. 193. Plempl. l. c. p. 43. Fernel. l. c. c. 4. p. 64. c. 7. p. 97. 69, qui largiùs tamen paululum loquitur. Jung. Connimbr. l. c. p. 448. seq. φ) De cute hominis ita Galenus l. 1. de Temp. c. 9. p. 53: Cutis omnium extremorum, calidi, frigidi, humidis, siccis, verè media, maximèq; quæ est in manu, (specialiùs in extremita-

Libro

D 3

mitatibus digitorum alii). Hec enim (rationem subiecit) omnium sensibilibus norma futura est, quæ de causa ipsam ab omnibus extremis - paribus abesse intervallo oportuit. Nimirum quantum ex eo confirmatur Fernel. l. c. c. 5. p. 66. seq. aliq. Clariss. quidē Sennert. l. c. p. 26. cum Avicenna l. c. p. 7. aliisq. ex dicto Galeni loco cutem comparatē temperatissimam evincere conantur; sed renuere videtur Galenus, dum non solum omnium hominis partium, sed etiam universæ quæ generationi & corruptioni subiecit substantiæ, mediam esse exprimit. 2) Vid. impr. Fernel. l. c. c. 7. p. 67. Wechtler. l. c. diff. 9. p. 167. & ap. Tolet. l. c. p. m. 330. alios.

§ 5. Temperamentum ad justitiam est, in quo qualitates non æqualibus quidem viribus coiere, illam tamen inter se proportionem obtinent, quam ad suas operationes natura mixti maximè expostulat ψ). Et hinc etiam dicitur Temperamentum difforme ω) inæquale α), temperatum κατὰ τὴν β), ὁμογενος, intemperatum γ); Et cum in sua qualitatū inæqualitate, cuiq. tamen mixto sit congruum, Temperam. Geometrica proportionis δ), ἑυγενος, ὁμομεγερον in suo genere ε), nominatur.

ψ) Hoc dari probat operosè Wechtler. l. c. diff. 7. p. 561. in descriptione Autorum vix est dissensus, nisi quem facit Gardinius ap. Plemp. l. c. p. 43. β. qui cum aliis hoc strictius etiam capit. Vid. Eustach. à S. Paul. l. c. p. m. 138. ω) Ita Connimbr. l. c. p. 444. Zanard. l. c. q. 43. p. 107. aliq. α) Cum Galeno de Temp. passim, Plemp. l. c. Connimbr. l. c. β) Horst. l. c. p. 118. γ) Sic præter cit. Fernel. l. c. c. 4. p. 69. Sennert. l. c. p. m. 17. Qui sallicitè hic monent rō intemperatum dextrè esse accipiendum. Hinc Galen. l. c. c. 8. p. 51. ἐκ ἑυγενος non temperatas appellare mavult. δ) Vid. Piccol. l. c. p. 1243. Hofman. l. c. p. m. 26. River. l. c. p. 19. & Arriaga Disp. 4. de Gen. s. 7. n. 148. p. 59. est conforme, inquit, exigentiæ mixti. ε) cum Galeno l. c. Fernel. Heurn. l. c. p. 22.

§ 6. Cum verò in illo inæquali qualitatū concursu vel una excedit cæteras & vincit, vel dua duas ζ), commodè hinc à Galeno η) temperamentum hoc iterum in simplex & compositum est divisum; Ita ut simplex sit, ubi una qualitas sibi contrariam vincit, reliquis binis æqualitatem inter se servantibus θ) Compositum verò ubi duæ qualitates compatibles, duas sibi contrarias sub jugum suū redegerunt. Quatuor proinde exsurgunt utriusq. species: Simplex enim pro numero 4. qualitatū 1. calidum est ubi calor, 1. frigidum ubi frigus, 1. humidum ubi humiditas, vel siccum ubi siccitas dominatur & gubernat ι). Et sic etiam compositum, propter possibiles primarum qualitatū combinationes est quatruxplex: 1) calidum & humidum, quod uno nomine æreum, 2) calidum & siccum quod igneum, 3) frigidum & humidum, quod aqueum, 4) frigidum & siccum, quod

3
quod terreum appellatur λ); In animalibus a. primum sanguineum
audit, secundum cholericum, tertium phlegmaticum, quartum melancholicum μ).

ξ) Heurn. l. c. c. 2. p. 24. Tribus excellere non licet. η) Lib. 1. de Temp. c. 8. p. 51.
Ubi τέτταρας ὁπλάς, τέτταρας συνδέτως vocat, & cum ipso pleriq; Vide Avi-
cen. l. c. p. 9. River. l. c. p. 16. θ) Aberrat hic cum nonnullis Arabibus Tim-
plerus l. 4. Phil. Nat. c. 7. q. 2. p. m. 590. quod unam tantum qualitatem in sim-
plici Temp. requirunt, & Galenicis cum ig. El. impugnant. Vid. Excell. Sen-
nert. l. 1. Inst. Med. c. 4. p. 18. seq. qui ex Galeni l. 1. de Temp. c. 8. id diducit.
ι) An recte temp. cum qualitas sit, calidum, frigidum, & c. dicatur, disputat
contra nonnullos Plempl. l. c. p. m. 44. Sed jam suo tempore rem decidit Gale-
nus l. c. c. 1. 6. & impr. c. 7. κ) Duæ combinationes, calidum sc. & humidum
frigidum & siccum, & ante & post Galenum in dubium fuerunt vocata, Vide
præter ipsum Galen. l. c. c. 2. 3. Excell. Sennert. l. c. p. 18. Fernel. l. c. p. 68.
λ) Vid. Scharf. l. c. p. m. 715. Senguerd. l. c. p. 299. μ) Has temperamenti deno-
minationes disputat Fernel. l. c. 1. XI. p. m. 78. Sed refutatur ab Exper. Senn.
l. c. p. m. 22. 23. Plempl. l. c. p. 44. & ab antiquo loquendi usu. Vid. Galen. l. 1.
de Temp. c. ult. & pen. & l. 3. Progn. Aph. 16. Wechlerus l. sep. c. p. m. 160.
mavult complexionem dicere, has enim à temperamento distinguit. Sed egre-
giam hic vide distinctionem ap. Heurn. l. 2. Inst. Med. c. 1. p. m. 21.

§. 7. Rectissime igitur cum Medicorum principe ξ), NOVENM sta-
tuunt temperamentorum SPECIES, artis istius & Philosophia Filii
pleriq; ο) Sed ingenuè iterum submonent: Temperamenta tam sim-
plicia, quam composita cum latitudine graduum, scil. quod nunc
plures, nunc pauciores prædominantium gradus obtineant, ac-
cipienda esse π); atq; sic calidum e. g. temperamentum non tan-
tum esse, quod ad 6. sed etiã quod ad 4. 3. 2. gradus frigus superat,
& sic in cæteris. Adeoq; si gradualia hæc discrimina attendere vo-
lueris, non novem tantum habebis temperamenta, sed innumera,
& tot quidem, quot mixtorum species, quot ipsorum individua ε). Solli-
cite a. monet Galenus σ), & cum ipso pleriq; τ): Temperamenta tam
simplicia, quam composita dupliciter spectari, sc. vel absolutè & in se,
vel comparatè & in respectu ad aliud, neq; temerè cuiquam sophi-
stæ hinc esse respondendum.

ξ) Galen. l. sep. c. c. 8. p. 51. Temperatum unum, intemperatas octo dicere non
dubitamus ο). Vide sapius laudatos π). Evolve Avicen. l. c. p. 8. & impr.
Fernel. l. c. 68. Sennert. l. c. 18. ρ) Vid. præter citatos Schek. Com. in l. 2. A-
rist. de Ort. & Int. c. 8. p. m. 218. Avicen. l. c: Debes scire, quod omne indivi-
duum debet habere complexionem sibi solummodo propriam, σ) Lib. 1. de
Temp. c. X. & imp. XII. p. m. 45. seq. cautè sophistis esse respondendum τ) Vide
Avicen. l. 1. de Complex. Fen. 1. doct. 3. p. m. 7. River. l. c. Inst. Med. s. 2. c. 2. p.
m. 17. Heurn. l. 2. Inst. e. p. m. 24. qui prolixè.

§. 8. ALTERA Temperam. DIVISIO est innatum & influxum;

Illud quoque; audit insitum, statum & firmum; Hoc acquisitum, adscititium, influens & fluxile φ). Est a. innatum, quod a natura in primo ortu cuique mixto datum est; Influxum quod temporis decursu ab agente externo acquisitum est & inductum ψ). Prius se habet instar habitus inveteratis; posterius instar recentis; Illud difficulter; Hoc facillime immutatur ω).

φ) Communem faciunt plerique; Vide citatos; propriam tamen eam temp. ad pondus fecisse videtur Abra. D' Racon., l. c. p. m. 168. χ) Vid. Clariss. Kyper. l. c. p. m. 158. ψ) Recte hic contra Fernel. l. c. p. m. 75. cum quo fecisse legitur Regius l. 4. Phil. c. 3. p. 237. monet Fortunat. Plem. c. 5. p. 43. Innatum non tm. in duris, nec influxum tm. in mollibus partibus esse: Idem demonstrat Wechtler. l. p. 165. ω) consule Heurn. l. c. c. 7. p. m. 50. seq.

§. 10. Facilis est intellectu TERTIA DIVISIO, Ubi aliud temperam. est totale, aliud parziale; Hoc namque est, quod unicuique parti a natura est tributum; Illud, quod ex partialibus illis conflatum, toti mixto adscribitur α).

α) Vid. pra aliis Plem. l. 2. Fund. Med. s. 2. c. 4. p. m. 43.

§. 11. Et uti antiqua est, sic suo quoque usu commendabilis QUARTA Temp. Divisio, quia aliud actuale est, aliud potentiale β), Et illud quidem definitore Clariss. Kypero γ) quod citra temperati externum adjumentum aut in principia sua resolutionem operatur secundum speciem sibi debitam; Sic e. g. calidum est, quod calefacit, aliaque opera caloris praestat. Hoc vero, quod operationes suas exerit, cum in componentia sua principia resolvitur; Sic piper, vinum &c. calidae temperiei dicuntur, etiam si foris frigidae appareant.

β) Galen. l. 1. c. 9. de Tem. p. 52. κρόσις ἄλλη μὲν ἐστὶ ἐνεργεία, δυνάμει δ' ἄλλη Et l. 3. c. 1. 2. 3. pluribus γ) Loc. cit. p. 265. alterum externum alterum internum dr. Vid. Kyper. l. 5. c. 2. p. m. 152. Rejicit illos merito qui a sensibilitate illa definiunt, ibid.

THESIS XI.

Temperamento OPPOSITA est intemperies.

Ex. 1. Uti n. temperamentum qualitates primas in justa proportione ad actiones mixti obeundas necessaria, retinet; Ita intemperies, in qua vel una tres, vel duae duae enormiter excedunt, easque vincunt, illam qualitatum proportionem turbat, a statu suo dimovet, atque sic corpus mixtum, ut amplius suis actionibus rite superesse non possit, reddit ineptum δ); Suntque ejus species, quatuor simplices & quatuor compositae ε).

δ) Galeno l. 1. c. 6. p. 39. dr. δυσκρασία intemperam. Interpr. Avicennae; distemperata complexio. ε) Vid. Galen. l. c. de Temp. c. 8, 9, p. 43. qui ἐνεργεία Temp. nullam intemperiem opponi docet; Quas negent intemperies alii. Vide ap. Gal. l. 2. c. 3, 7, & Senn. l. 2. Inst. p. 1. c. 2, p. 133. Protoplastae a. & SALVATOR optimus nullam in corpore sentire intemperiem, nec sentient BEATI unquam. Vid. D. Thom. 3. q. 14, a. 4, Connimbr. l. c. p. 447 Wechtler. l. c. diff. 8. p. 167, aliique. THESIS XII.

Hominis Temperamentum cognoscitur Visu, Auditu, Tactu, & ex Somniis.

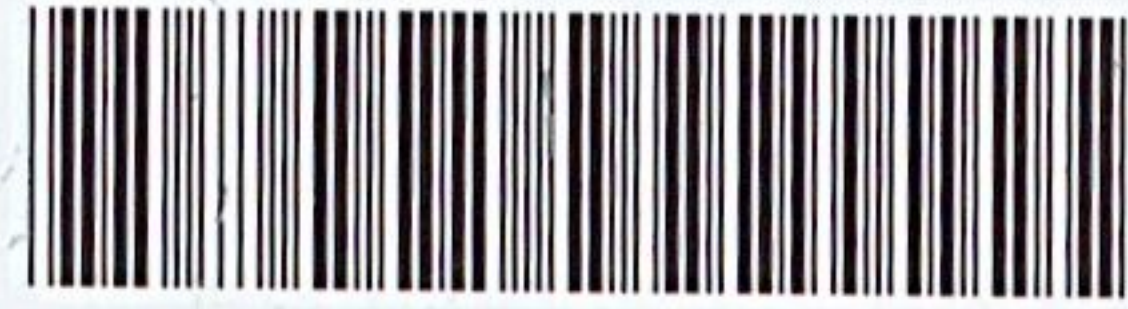
Ex. 1. Visus ex faciei & pilorum coloribus, gestibus, aliisque circumstantiis; Auditus ex hominis loquela & discursibus; TACTUS ex arteriarum pulsu, cutisque qualitatibus &c. sua desumunt argumenta, suaque suppeditat SOMNIA, quibus non infeliciter, an Sanguinem, l. Cholericum, Phlegmaticum, vel Melancholicum sit hominis temperam. dignoscitur. Cum v. uberius hujus & praeced. theses excludat chartarum angustia, & temporis prohibeat ratio, nunc canemus receptui, & finimus.

SOLI DEO GLORIA.

ULB Halle
003 070 840

3

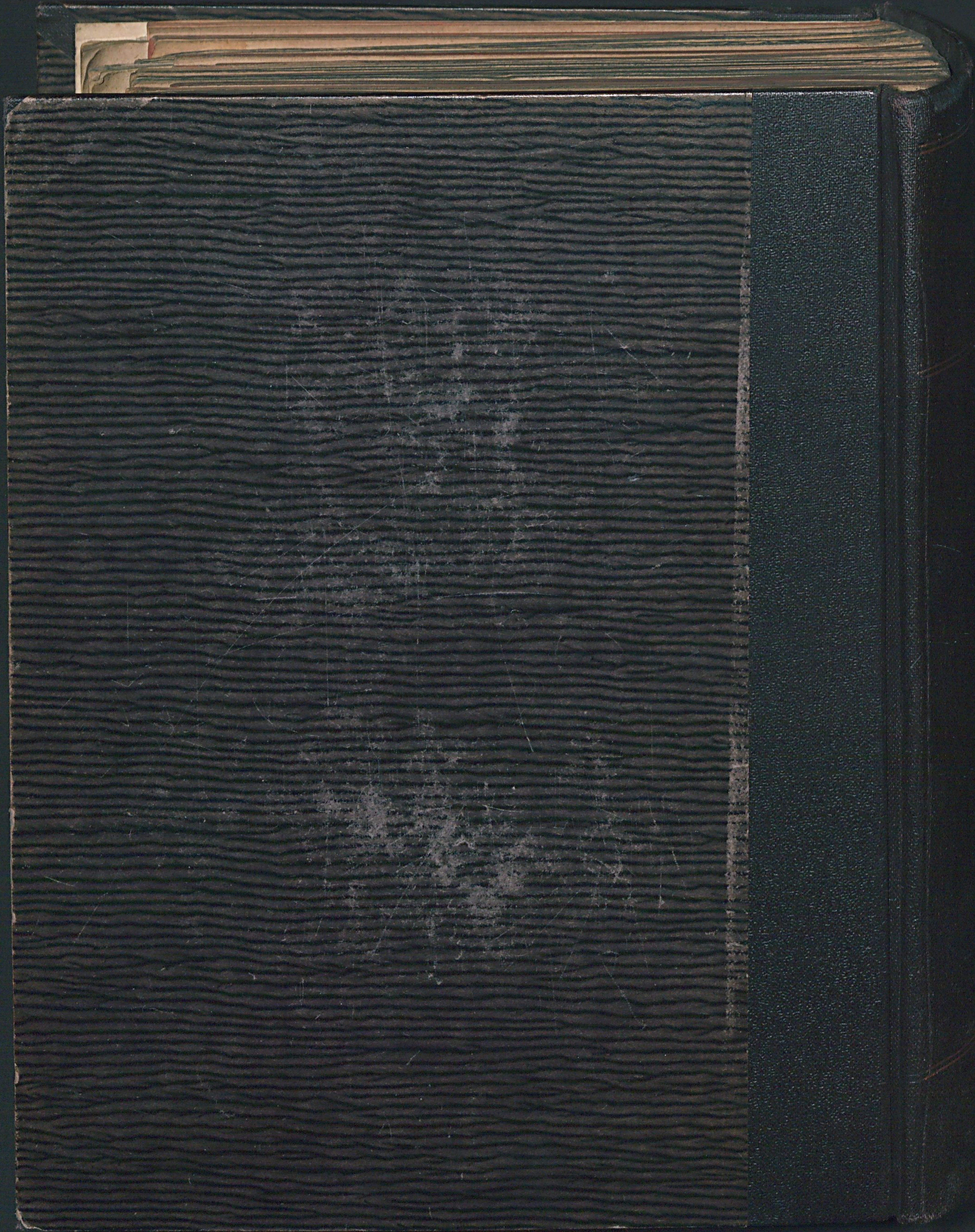

TA-OL

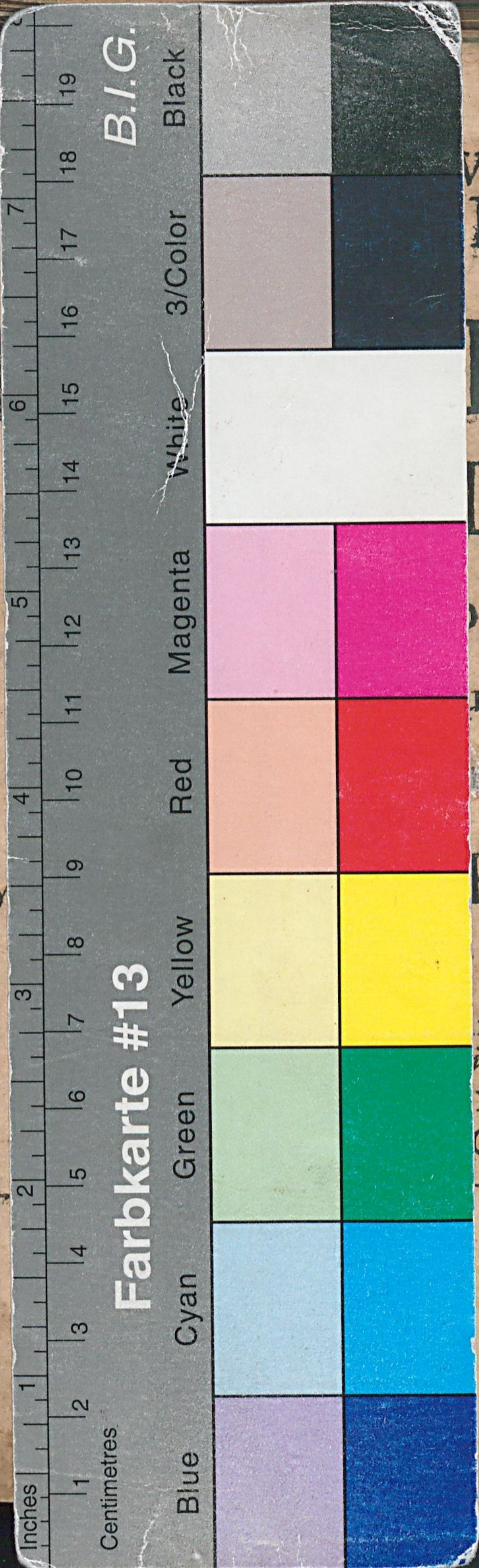
V077

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

1662, 20

42
24

V.
PHYSICA
ERA-
TO,
Philosophici
NSI
subjiciunt
HILO, Prufs.
Colleg.
ssenfelsensis,
XII.
C.
MICHAELIS.

D. m. Xeario

3

210

